

HRVATSKI glasnik

Godina XXIII, broj 17

2. svibnja 2013.

cijena 200 Ft

*Hrvatski tjedan
u fancaškom
vrtiću*

 Baština, peilog
Hrvatskoga glasnika
I-IV.
Prilog sponzorirao
Savez Hrvata
u Mađarskoj

Foto: Stipan Balatinac

Komentar

Dok nam ne stavljaju kamen na glavu, a tijelo ne bude posipano zemljom

Minuli dani nekako su mi zapečaćeni s cintiri, grobi, sprohodi. Pred kratkim mi se je spunila davna želja, imala sam konačno priliku pohoditi Memorijalni centar Srebrenica–Potočari. Počivališće žrtav iz 1995. ljeta srpskoga genocida, tih već od 8370 nedužnih ljudi ki su mučki ubijeni, skoro pred dvajsetimi ljeti u okolici onoga mjesta, kade su kasnije i zakopani. Uzroka sam već imala za ti posjet, ali najosnovniji je bio ipak jedna knjiga ka je nedavno izašla iz tiska na ugarskom jeziku. Prva na tu temu, pod naslovom *Srebrenica*, a što je još zanimljivije, autor joj je naš Hrvat iz Ugarske. U Sarajevu kad smo prošli kraj gradskoga cintira, bilo je davanje vojničke počasti nekom pokojniku, a kad sam se vratila domon tri tužne, od smrti pogodjene visti su me počekale. Vjerujte mi, nije zahvalna zadaća stalno zakapati, nazočiti brojnom zbogom-davanju, a pogotovo ne pisati o preminulim, rano projdenim na drugi svit. Zato mi je ov vikend i teže, a i bolnije pisalo pero, iako je vani protuliće zapuhalo u zrak, sve cvate, sve je u bijelom pratežu, a na zelenoj travi nek tako se žutu kitice. Priroda pobjedjuje smrt, dokle to ljudstvo još nije uspjelo. Tugujemo, žalujemo, suze točimo i molimo za naše pokojnike, znajući da jednoč će i za nas zazvoniti, komu prlje, komu kasnije. I u tom trenutku kad na to pomislimo, sve brige, jadanje i srditosti postanu patuljki. Koga će u toj minuti a i dalje zanimati da intelektualka u uglednom listu špota Gradišće, a novinare naziva službenkom galame i fešte. Koga će rajzati da su neki zabilili, kako izgleda poštovanje jer i sami sebe su zanemarili cijeniti, ali više cijenu sebe nek druge? Bit će nam važno da ugledni političari, naši takozvani peljači naš tajednik apsolutno ne obavješćavaju o događaji, ali rado šalju pozivnice hrvatskim medijam u Austriju? Komu će boliti, gdo koga ogovara, ki na koga je jalan, gdo komu što je rekao zlovoljno, ki koliko si je zaslužio, ukrao, prošvercao, zašto dobije nagradu, ki komu je na crnoj lišti, na čemu jašu aktualne šlefure... Sve je to ljudsko, ali manje će nam biti opterećenje, ako konačno razumimo, sve to nabrojeno apsolutno nije važno. Bitno je da se veselimo svakom trenutku ovoga žitka i da konačno shvatimo, naša je dužnost da se čuvamo, jer svi mi imamo svoj put, svoju misiju na ovoj zemlji. Tribamo hasnovito ispuniti naš ovosvitski dnevnik u vrlo kratko vrime, dokle ne bude kasno. Dok nam ne stavljaju kamen na glavu, a tijelo ne bude posipano zemljom.

-Tiho-

„Glasnikov tjedan”

Boraveći u Zagrebu prošloga tjedna, ministar vanjskih poslova Mađarske, kako prenosi mađarski tisak, u svojim je izjavama naglašavao kako zajedničko članstvo Hrvatske i Mađarske u Europskoj Uniji otvara nove mogućnosti, jačanjem srednjoeuropske suradnje, mišljenja, vrijednosti i kulture zajedničkoga hrvatsko-mađarskog prostora. Stoga treba jačati i do sada snažne odnose i suradnju dviju zemalja, zajedničke projekte, cestovnu i inu infrastrukturu, energetiku, ali i „ljudski potencijal”.

se pri otvaranju šest novih diplomatskih predstavništava, među kojima je i osječko, mađarska vlada rukovodila u prvom redu nacionalno političkim interesima i otvara ih tamo gdje živi znatna mađarska zajednica.

Mađarska se zalaže i za otvaranje dva nova granična prijelaza prema Hrvatskoj, izgradnju autoceste, plinskog terminala na Krku, povezivanju plinovoda... I dok je Martonyi boravio u Zagrebu, mađarska je vlada svoju sjednicu održala u Kémesu u Baranjskoj županiji. Između ostaloga

„Nakon sjednice vlade u Kémesu mađarski je premijer izjavio kako je vlada donijela odluku o izgradnji riječnog pristaništa kod mjesta Vejti (u šeljinskoj maloj regiji) i mosta na Dravi kod Vejtia ili, kako bi podravski Hrvati kazali, Vejtibe iliti Vertibe, te nastavak radova na prometnicama M6 i M 60 do hrvatske granice i njihovo produženje do Barče, te score izgradnje zaobilaznice oko Pečuha.”

Martonyi je najavio skoro otvaranje mađarskoga generalnog konzulata u Osijeku i Instituta mađarske kulture u Zagrebu poradi jačanja mađarske nazočnosti u Hrvatskoj i produbljivanja međusobnih odnosa, te jačanja „srednjoeuropsjstva” u Europskoj Uniji. Ovih dana u intervjuu na Radiju Kossuth Martonyi je kazao kako

zaključeno je kako je projekt Ős-Dráva (Stara Drava), koji obuhvaća 43 naselja u Ormánságu, ispit za vladu. Zaključeno je kako bi ovaj prostor postao što privlačniji ulagačima, potrebna su ozbiljna i cestovna infrastrukturna ulaganja.

Nakon sjednice vlade u Kémesu mađarski je premijer izjavio kako je vlada donijela odluku o izgradnji riječnog pristaništa kod mjesta Vejti (u šeljinskoj maloj regiji) i mosta na Dravi kod Vejtia ili, kako bi podravski Hrvati kazali, Vejtibe iliti Vertibe, te nastavak radova na prometnicama M6 i M 60 do hrvatske granice i njihovo produženje do Barče, te score izgradnje zaobilaznice oko Pečuha.

Branka Pavić Blažetin

„Majke se rađaju u istom trenutku kada i djeca. Ona prije toga nije postojala. Žena je postojala, ali majka nikada. Majka je nešto potpuno novo”, Rajneesh.

Mojoj majci

*U njenu sobu ućem tiho,
tihu baš na prstima,
bojim se
da ne zalupim glasno vratima,
zaspala je zadnja ruža Hrvatska.*

*Ružo, moja ružice,
sve sam suze isplako
noću zbog tebe.
Ružo, moja ružice,
sve sam suze isplako.*

*I tek sad, kad te nema
i tko će jutro da me budi
i tek sad, kad te nema
dobro znam
ti si bila zadnja ruža Hrvatska.*

*I kako sad, ovako sam
protiv tuge i oluje
kad smo bili
kao prsta dva, prsta dva
jedne ruke.*

Prljavo kazalište

Drage Mame, sretan vam Majčin dan!

Aktualno

Martonyi u Zagrebu

Foto: www.kormany.hu

(Hina) – Najviši hrvatski dužnosnici razgovarali su 25. travnja u Zagrebu s mađarskim ministrom vanjskih poslova Jánosom Martonyiem i prenijeli mu zahvalu na potpori i pomoći Mađarske tijekom pristupanja Hrvatske EU-u te očekivanje da će suradnja dviju država biti još bolja kada Hrvatska postane članicom Unije, priopćeno je iz Ureda predsjednika, vlade i Sabora. Martonyia, koji je boravio u službenom posjetu Hrvatskoj, primili su predsjednik Ivo Josipović, predsjednik Sabora Josip Leko i premijer Zoran Milanović. U svim susretima potvrđeni su vrlo dobri odnosi dviju susjednih zemalja koji će skorim ulaskom Hrvatske u EU dobiti novi poticaj, osobito u gospodarstvu, prometnom povezivanju i suradnji u energetskom sektoru. Josipović je s Martonyiem razgovarao o načinima obilježavanje ulaska Hrvatske u EU u Mađarskoj, pri čemu je hrvatski predsjednik zahvalio mađarskom predsjedniku na prihvaćanju zajedničkog pokroviteljstva nad tom proslavom, stoji u priopćenju Ureda predsjednika.

«Naša je zadaća da ostvarimo sve prednosti iz članstva u EU», rekao je mađarski

ministar u razgovoru s Lekom dodajući da će dvije zemlje morati braniti zajedničke interese, prije svega na području kohezijske i poljoprivredne politike. Predsjednik Sabora istaknuo je da Hrvatskoj trebaju iskustva zemalja članica EU te da Hrvatska i Mađarska mogu zajednički naći neka rješenja za jugoistok Europe. «Sukladnost ciljeva daje pravo na optimizam u pogledu zajedničkog djelovanja i zajedničkih nastupa u EU», ocijenio je Leko, prema priopćenju iz Sabora.

Premijer Milanović i ministar Martonyi razgovarali su o bilateralnim odnosima, koji su ocijenjeni odličnima, pri čemu su obje strane izrazile zahvalnost na prijateljskoj potpori u pitanjima od zajedničkog interesa dviju država. Bilo je također riječi o produbljanju gospodarske suradnje u svim područjima, osobito u svjetlu skorog punopravnog članstva Hrvatske u EU-u od 1. srpnja, navodi se u priopćenju iz vlade.

Martonyi je najavio otvaranje mađarskoga generalnog konzulata u Osijeku i instituciju za mađarsku kulturu u Zagrebu.

- hg -

ZAGREB – 25. travnja 2013. (Hina) – Hrvatska i Mađarska moraju se bolje povezati, i prometno i energetski, no ništa manje nije važna ni povezanost među ljudima obiju država, složili su se u Zagrebu ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić i mađarski čelnik diplomacije János Martonyi.

«Imamo zajednički interes za koridore Vb i Vc, prema Rijeci i luci u Pločama», kazala je Pusić, te dodala da je s mađarskim ministrom razgovarala i o transeuropskoj prometnoj i energetske mreži te nužnosti povezivanja Baltika s Jadranom. Prema Martonyievim riječima, uz prometnu i energetske povezanost, jednako je važna i povezanost među ljudima.» Martonyi je najavio otvaranje mađarskoga generalnog konzulata u Osijeku i instituciju za mađarsku kulturu u Zagrebu.

Dužnosnici dviju zemalja opetovano ističu da dvije zemlje imaju odličnu, stoljetnu suradnju. Mađarska je bila prva zemlja koja je ratificirala protokol o proširenju NATO-a na Hrvatsku i među prvim zemljama koja je ratificirala ugovor o pristupanju Hrvatske EU-u. Martonyi je tijekom posjeta izrazio želju za daljnjim jačanjem gospodarske suradnje. Mađarska je četvrti ulagač u Hrvatsku, a prošlogodišnja robna razmjena u prvih devet mjeseci iznosila je 517,85 milijuna eura, što je porast od 1,7 posto.

PEČUH – Hrvatska samouprava Baranjske županije 23. travnja održala je svoju sjednicu, u uredu Baranjske županijske samouprave. Kako za Hrvatski glasnik kaže predsjednik HSBŽ Mišo Šarošac, na dnevnom je redu bilo: 1. Financijsko izvješće Hrvatske samouprave Baranjske županije za 2012. godinu; 2. Donošenje odluke o raspodjeli financijskih sredstava raspisanog natječaja Hrvatske samouprave Baranjske županije; 3. Ostala pitanja.

ZAGREB – Klub studenata južne slavistike A-302 poziva sve zainteresirane studente unutar i izvan Hrvatske na Međunarodnu studentsku konferenciju »Jučer, danas, sutra – slavistika« koja će se održati od 9. do 11. listopada 2013. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Održavanjem ove konferencije najprije želimo omogućiti studentima sveučilišta u regiji da imaju mjesto na kojem se mogu okupiti i svojim kolegama predložiti teme kojima se bave. Na taj način otvaramo dijalog među studentima koji dolaze iz različitih sredina, različitoga stupnja obrazovanja i teoretskih pogleda. Nadalje želimo omogućiti stjecanje iskustva u pisanju, prijavljivanju i izlaganju znanstvenih radova svim studentima još za vrijeme studija.

Kroza zadani naslov želimo se osvrnuti i promisliti o položaju slavistike kao društvene znanosti koja može biti izrazito široka ako se shvati usporedbeno, ali i uska ako je se gleda samo kroz nacionalnu prizmu. Više informacija na: <http://jdsoslavistika.blogspot.com/>

GORNJI ČETAR – Prvu pričest će svečevati 12. majuša, u nedilju, u okviru svete maše, od 8.45 uri, pet školarov u mjesnoj crkvi: Petra Willens, Balint Horvat, Balint Šamšon i David Vörös ter jedan Nardanac, Benjamin Gampel. U Hrvatski Šica i Nardi ljetos neće biti posebno prve pričesti, samo u Petrovom Selu, 26. majuša, u nedilju. Isti dan u četarskoj crkvi otpodne, u 15 uri se začme večernica, potom će se pak održati VI. Spravišće crkvenih zborov iz Pinčene doline. Nastupaju mišani zbor Narde, Rozmarin iz Gornjega Četara, mišani zbor Slavuji iz Hrvatskih Šic, ženski koraš Ljubičica iz Petrovoga Sela ter jačkarni zbori nimških sel Keresteša i Pornove.

KERESTUR – To pomursko naselje bit će domaćinom Susreta mladih 10. svibnja. U Osnovnoj školi „Nikola Zrinski“ bit će organizirano druženje i natjecanje za pristigle i domaće učenike, upoznavanje sela, a za odrasle rječarenje na Muri do Tiloša. Cjelodnevni programi završit će se logorskom vatrom na dvorištu spomenute ustanove.

Druga redovita sjednica Skupštine HDS-a održana u Budimpešti

Burna rasprava izazvana izvješćem o stanju preuzimanja narodnosnih škola u održavanje HDS-a. Premda uvrštena pod „razno”, u prvi plan izbila rasprava o problemima škola u državnom održavanju

Pošto su tjedan dana prije u baranjskome Mišljenju održane sjednice skupštinskih odbora, sukladno Pravilniku o organizaciji i radu, 20. travnja u vijećnici Ureda u Budimpešti održana je druga ovogodišnja sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave. Sjednici je nazočilo 19 od ukupno 29 vijećnika, a 10 ih je bilo odsutno. Pošto je utvrđen kvorum, Skupština je započela s radom. S obzirom na dnevni red, na sjednicu su pozvani predsjednici županijskih hrvatskih samouprava, ravnatelji hrvatskih ustanova i tvrtki, te glavni urednici hrvatskih glasila u Mađarskoj, a pozivnica je objavljena i na mrežnim stranicama Hrvatske državne samouprave.

Na prijedlog predsjednika Miše Heppa, Skupština je jednoglasno prihvatila da se o posljednjoj točki pismeno predloženog dnevnog reda – izmjene Osnivačkog dokumenta Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu – ne raspravlja jer je od Vladina ureda Bačko-kiškunske županije stigao dopis da je prije dostavljeni materijal dovoljan, a da se na molbu predsjednika Odbora za odgoj i obrazovanje uvrste aktualna školska pitanja nastala nakon preuzimanja osnovnoškolskih ustanova u državno održavanje.

Skupština je uz usmenu dopunu Miše Heppa jednoglasno prihvatila i uobičajeno izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Osvrnuvši se na jedan važan događaj, Mišo Hepp pohvalio je organizaciju i posebno sudionike gradišćanskih Hrvata iz Mađarske i Slovačke koji su se predstavili na javnom snimanju omiljene emisije Hrvatske televizije pod nazivom Lijepom našom koja je početkom ožujka održana u Šopronu. Zastupnik Joža Đuric dodao je još jedan važan događaj, a to je nastup orkestra «Sumartonski lepi dečki» u

istoimenoj emisiji koja je snimljena u Prelogu u Hrvatskoj.

Skupština je bez rasprave jednoglasno usvojila izvješća županijskih predsjednika o stanju i problemima regija, nadalje financijska izvješća i izvješća o radu za 2012. godinu Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu u Pečuhu, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga kluba Augusta Šenoje, Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske, Ureda Hrvatske državne samouprave te ukupna izvješća Hrvatske državne samouprave, Ureda i njezinih ustanova.

Uz jedan suzdržani glas Skupština je prihvatila i izvješća o djelovanju triju županijskih udruga hrvatskih samouprava – Zale, Đursko-mošonsko-šopronske županije i Šomođa – koje su za djelovanje i programe za 2012. godinu od HDS-a dobile potporu u istom iznosu koliko su ona sama izdvojila, ali najviše do milijun forinta.

Sukladno odredbama zakona o državnom proračunu, odnosno javnim financijama prema kojima se koncepcija proračuna za iduću godinu mora prihvatiti do kraja travnja, prema podnesenim pismenim prijedlozima Skupština je prihvatila koncepciju HDS-a, Ureda i njezinih ustanova za 2014. godinu. Kako je uz ostalo naglašeno, pri sastavljanju koncepcije sve se planiralo na razini tekuće godine. Ne očekuje se ni manja, ali ni veća potpora, a očekuje se da će potpora za djelovanje, za ustanove i medije barem zadržati nominalnu vrijednost. Narodnosne obrazovne ustanove, santovačka i pečuska škola u održavanju HDS-a, koje pokrivaju najveći dio proračuna, do kraja školske godine financiraju se isto kao crkvene ustanove. Vlada ih financira stopostotno, ali je pitanje kako će biti od rujna, zato se ne razmišlja o preuzimanju novih ustanova dok se ne razriješi to pitanje. U koncepciju su uvrštene i sve dosadašnje priredbe.

Najveću raspravu izazvalo je Izvješće o stanju preuzimanja narodnosnih škola, koje je usmeno izložio predsjednik Hrvatske državne samouprave. Kako uvodno reče Mišo Hepp, sukladno prijašnjoj odluci Skupštine o molbama pristiglim iz Koljnofa, Petrovoga Sela i Budimpešte, započeli su višekratni pregovori o preuzimanju svih triju ustanova. Ujedno je reflektirao i na neke krive informacije i zaključke koji se povremeno čuju, ističući kako se raspravljati može samo na temelju

činjenica. Osim toga naveo je kako je na sjednici Odbora za odgoj i obrazovanje potaknuto da se trebaju riješiti anomalije u održavanju ustanova koje je preuzela država, a koji se očituju u vrlo nevjешtom djelovanju novoutemeljenih pedagoških okruga kada je u pitanju narodnosna nastava, odnosno škole u kojima se obavlja nastava na hrvatskom jeziku. Prema njegovim riječima posrijedi su problemi materijalne naravi, ili pak organizacijske poteškoće, jer novi održavatelji nisu dorasli svojim zadaćama i ne razumiju posebne potrebe narodnosnih škola. Na poticaj koljnofske škole već su se obratili ravnateljici Centra «Klebsberg» za održavanje ustanova kako bi se razmotrili konkretni problemi. Na poticaj Odbora za odgoj i obrazovanje svim školama opet će poslati okružnicu moleći ih da pošalju svoje probleme i primjedbe kako bi se na temelju toga mogli obratiti Centru «Klebsberg», dati svoje prijedloge i potaknuti promjene u dosadašnjem djelovanju. Usuglašavajući s ostalim narodnosnim zajednicama, kolektivni je zaključak da je preuzimanje škola u državno vlasništvo trenutno najbolje moguće rješenje, svjesni toga da u prijelazu ima dosta problema. Ako treba, obratit će se i osobno ministru ljudskih resursa. Trenutno HDS ne raspolaže financijskim kondicijama da preuzme nove ustanove i financira gubitke. Zamolio je za malo strpljenja, naglašujući pri tome da nitko nije rekao „ne” preuzimanju, ali dok se ne dobiju odgovarajuća jamstva, dotle HDS ne može preuzeti odgovornost za nešto što ne vidi da bi se moglo održati.

Sjednici su nazočile predsjednica koljnofske Hrvatske samouprave i ravnateljica koljnofske Osnovne škole «Mihovil Naković», koje su tražile i dobile riječ u raspravi. Predsjednica Hrvatske samouprave Ingrid Klemenšić ukratko je izložila njihova nastojanja u traženju raznih putova da se nađe rješenje za budućnost koljnofske dvojezične škole, te da dođe u «hrvatske ruke», odnosno u održavanje Hrvatske državne samouprave. Naglasivši da je pitanje koljnofske škole, kao i trud za hrvatstvo i za hrvatsku mladež zajednički cilj, Agica Sárközi uz ostalo reče kako im je prvotni cilj bio doći u održavanje HDS-a. Smatra da bi to bio najbolji put za očuvanje koljnofske hrvatske dvojezične škole, ali ako do toga ne dođe, onda moraju krenuti drugim putovima. Zato bi najkasnije do konca svibnja Skupština morala odlučiti o tome hoće li preuzeti koljnofsku školu ili neće.

Smatra da Hrvatska državna samouprava kao političko tijelo nema što razmišljati o tome, prema tome mora donijeti političku odluku, a ne gospodarsku, član Skupštine Šandor Petković izrazio je čuđenje da se nije tako razmišljalo kada se odlučivalo o preuzimanju pečuške hrvatske škole. «Zato trebamo prvu političku odluku, a zatim će se naći i sredstva. Kada smo donijeli odluku o izgradnji santovačkog učeničkog doma, ni onda nismo ništa znali, ali je bila dobra odluka da

se krene, a onda će se nabaviti i sredstva. Ako sada čekamo na jamstva, onda smo digli ruke od preuzimanja. Nema se što razmišljati, ako u Gradišću ostane samo dvije škole, to neće biti naša sramota, već sramota mađarske države, ali ako preuzmemo koljnofsku školu, onda će HDS moći reći da smo mi sve učinili.» Na isto je apelirao i zastupnik Vince Hergović ističući da je to u prvom redu odgovornost Hrvatske državne samouprave. Prema njegovu mišljenju nije u pitanju novac, nego samo politička odluka.

U svom odgovoru Mišo Hepp još jednom je naglasio kako se mora naći rješenje, ali nije rješenje da se preuzmu škole, a da HDS doživi slom, ili da mora zatvoriti neke škole u svom održavanju. Trenutno nijedna narodnosna škola nije ugrožena, opstat će u državnom financiranju. To pitanje i dalje se ostavlja na dnevnom redu, nastavit će se i pregovori, poradi pronalaska najboljeg rješenja. Hrvatsko školstvo u Mađarskoj nije ugroženo, ali je otežano, zato se mora učiniti sve na otklanjanju postojećih teškoća.

Za preuzimanje ustanove zauzela se i ravnateljica budimpeštanske hrvatske škole Ana Gojtan ističući kako se posebnosti narodnosnih škola u sadašnjem sustavu ne razumijevaju. Stoga bi preuzimanje od strane HDS-a bilo jamstvo za samostalnost ustanove. Prema dosadašnjim iskustvima, sada su im mogućnosti ograničene, a i ne nazire se kako će biti od rujna.

«Koliko je bivših učenika budimpeštanske gimnazije koji će s odgovornošću donijeti odluku o tome hoće li se nastaviti i dalje živjeti širenje našeg materinskog jezika i kulture, ili će sve to ostati na milost i nemilost okruge i tko zna koga? – upitala se umirovljena ravnateljica škole Anica Petreš Németh.

Neovisno o financijama, trebali bismo se radovati da toliko ustanova hoće biti pod nadzorom HDS-a, reče kao prvo, tražeći riječ, Stjepan Blažetin, ravnatelj ZZHM-a. Kao drugo dodao je da se opet vraćamo na ono otprije pet-šest godina, a to je da moramo imati unaprijed gotovu strategiju, a ne uvijek čekati što će biti. Mi sami trebamo znati kuda, što i kako, što znači trebamo jasnu strategiju što uraditi s ovom ili onom, ili bilo kojom školom. Ne treba uvijek čekati na to što će oni veliki reći. Kao treće, ako želimo na bilo koji način sačuvati hrvatsku samobitnost, onda se čini da drugog izbora nemamo. Istodobno je predložio da se potakne kod Centra „Klebsberg” da sve dvojezične hrvatske škole pripadnu jednom pedagoškom okrugu.

Predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Joso Ostrogonac izrazio je zadovoljstvo da je ono što je planirano pod „razno” postalo najvažnijom točkom dnevnoga reda. Stanje na polju školstva ocijenio je tako kaotičnom i neizvjesnom da se danas ne zna što će biti sutra. Zato smatra da HDS jest političko tijelo koje može zahtijevati da se postojeći problemi riješe. Među najvažnijima spomenuo je i pitanje ravnatelja, odnosno njihova imenova-

nja, jer o njima mnogo ovisi. Ujedno se založio i da se potakne postavljanje narodnosnih stručnjaka u spomenute pedagoške okruge. Posebno se založio i za rješavanje problema škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika. Premda su već poslali okružnicu našim školama, a nisu dobili odgovore, najavio je da će okružnicu poslati ponovno, kako bi se na temelju pristiglih primjedaba mogli neposredno obratiti Centru „Klebsberg”.

Budući da na dnevnom redu nije bilo donošenje odluke o preuzimanju novih ustanova, nego samo izvješće o stanju preuzimanja, glasovalo se samo o izvješću, a Skupština je uz jedan glas protiv i jedan suzdržan prihvatila izvješće o stanju preuzimanja narodnosnih ustanova. Skupština je podržala i da se pismeno obrati mjerodavnima radi razrješavanja postojećih problema, te da se utemelji poseban pedagoški krug koji bi bio odgovoran za sve hrvatske škole u Mađarskoj.

Među raznim pitanjima predsjednik Joso Ostrogonac najavio je godišnju Skupštinu Saveza Hrvata u Mađarskoj, koja će se održati 11. svibnja u Baji. Ujedno je izrazio žaljenje što ni neki članovi Skupštine i zastupnici hrvatskih samouprava nisu uplatili godišnju članarinu, te je pozvao članstvo na njenu uplatu.

Pod «raznim» je bilo riječi i o pismu andzabeške Hrvatske samouprave i tamošnjega Rackog kluba u svezi s ograničavanjem i onemogućavanjem obreda i misnih slavlja na hrvatskom jeziku, odnosno vjerskog života rackih Hrvata u trima naseljima: Andzabegu, Erčinu i Tukulji, koje je u prvom redu izazvano neprimjerenim odnosom erčinskog župnika. U svezi s tim Skupština je povjerila Odbor za kulturu, vjerska pitanja, mladež i šport da okupi sve zainteresirane kako bi se razmotri- lo to pitanje i pronašlo neko rješenje. Hrvatska državna samouprava to neće ostaviti ni bez riječi ni bez potpore ljudima koji se s pravom zalažu za ostvarivanje vjerskih i nacionalnih prava.

Na kraju je još Joža Đuric zamolio da se Zapisnici Skupštine meglom šalju i zastupnicima. Osim toga opet je ukazao na mogućnosti koje se nude putem raznih europskih natječaja.

„Pučka scena”

U organizaciji kukinjske Hrvatske samouprave, kako za Hrvatski glasnik kazuje njezin predsjednik Ivo Grišnik, u njihovom domu kulture 7. travnja gostovalo je Amatersko kazalište „Pučka scena” Hrvatske čitaonice iz Hercegovca. Oni su izveli predstavu, komediju u jednom činu „Vrata, prozori i prirodni nagon”.

„Pučka scena” dramska je skupina Hrvatske čitaonice čiji su glumci amateri, zaljubljenici u daske koje život znače. Dramska skupina djelatno radi od prvih dana osnutka Hrvatske čitaonice i od 1920. godine do danas ima 140-ak izvedenih predstava. Sudjelovali su na brojnim smotrama dramskog stvaralaštva i za svoj rad primili brojna priznanja. Na manifestaciji „Dani hrvatskoga pučkog teatra” obvezatno sudjeluju kao domaćini. Naime u organizaciji Hrvatske čitaonice Hercegovac i Hrvatske matice iseljenika, koja je prepoznala važnost osnivanja festivala za amaterska kazališta Hrvata iz susjednih zemalja i hrvatske dijasporu, na poticaj prof. Stjepana Banasa od 2. do 5. veljače 1995. g. održani su prvi Dani hrvatskoga pučkog teatra u Hercegovcu pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Bjelovarsko-bilogorske županije i Općine Hercegovac. Zadaća je ovog festivala očuvanje hrvatske riječi i hrvatskih običaja preko kazališnog izričaja Hrvata u susjednim zemljama i dijaspori, stručna pomoć u njihovom daljnjem radu, što se očituje u kazališnim radionicama koje su na festivalu.

KANIŽA – Hrvatska samouprava toga grada poziva hrvatske vjernike na Susret pomorskih hrvatskih crkvenih zborova, pod naslovom „Mariju pozdravljamo”, 12. svibnja u crkvi Svetog Josipa. Misno će slavje početi u 15 sati, a predvodit će ga Blaž Horvat, rektor varaždinske katedrale. U 16 sati bit će koncert zborova. Nastupit će zborovi iz Fičehaza, Mlinaraca, Petribe, Pustare, Sepetnika, Serdahela, Sumartona, Kerestura, Kaniže i Tamburaški sastav iz Kaniže. Program se ostvaruje uz financijsku potporu Županijske hrvatske samouprave.

ZAGREB, PEČUH – U Hrvatskoj školi Miroslava Krležu 19. travnja gostovalo je Edukativno kazalište za djecu koje djeluje pri Klubu kulture Agram u Zagrebu, a svoj rad temelji na projektu koji ostvaruje već godinama pod nazivom „Edukativno kazalište”. Oni su već gostovali u spomenutoj školi, tako se djeca sjećaju vesele dječje predstave „Leptirić Miki”, a ovoga su ih puta razveselili predstavom s naslovom „Čarobna kugla”.

Razgovor s Josom Ostrogoncem, predsjednikom Saveza Hrvata u Mađarskoj

„U krovnu organizaciju moraju dospjeti najbolji ljudi”

Na nedavno održanu skupštinu Društva Horvata kre Mure stigao je i predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac s namjerom da se razmotre odnosi državne i regionalne organizacije, da izvijesti članove o promjenama u Savezu, te da ponudi svim zainteresiranima, i pojedincima i hrvatskim civilnim udrugama, učlanjenje u Savez. O tome što se mijenjalo u Savezu od posljednjeg kongresa i na koji način se priprema na predstojeće izbore porazgovarali smo u sumartonskome Seoskom domu.

Razgovor vodila: Bernadeta Blažetin

Dobili ste poziv na skupštinu Društva Horvata kre Mure, naime na dnevnom redu sjednice bio je odnos Saveza i Društva.

Tako je. Drago mi je da sam dobio poziv jer zbog nekih oskudica članova Društva iz Zalske regije nije bio ni jedan delegat nazočan na zadnjem kongresu, gdje su donesene važne odluke. Izglasovan je novi statut, ali to nije tako kritična točka jer po novom statutu mi moramo svake godine održati skupštinu, ove godine to će biti u svibnju i ako ćemo se uspjeti dogovoriti, i Pomurje će imati svog delegata, čak će se moći modificirati statut ako se daju takvi prijedlozi koji služe napretku.

Što se mijenjalo u statutu na posljednjem kongresu?

Počinem s onim što se nije mijenjalo. Savez je ostao Savez Hrvata u Mađarskoj i većina nazočnih donijela je odluku da organizacija nadalje djeluje kao državna civilna organizacija, a ne kao savez civilnih udruga, da ostane organizacija pod starim imenom kako smo je utemeljili u 90-im godinama, u koju se mogu učlaniti i pojedinci, a i udruge. Na kongresu smo odredili članarinu, što nam određuje i zakon o civilnim društvima. Donesena je odluka o tome da ćemo konkretno pregledati tko su članovi iz raznih regija i, nažalost, oni članovi koji u zadnje dvije godine nisu uplatili članarinu bit će isključeni. Ja nisam onaj koji želi isključiti, nego priključiti, da nas bude što više, da budemo jači, ali, nažalost, zakon nas primorava na to, jer ako dobijemo bilo kakvu kontrolu, to je ono što će prvo gledati. Novost je i ono da više nemamo zemaljski odbor, nego prošireno predsjedništvo u kojem ima mjesto i Zalska regija, to je mjesto prazno, ali sam se dogovorio s gospodinom Gujašem i dr. Takačem da ćemo ih na sljedeću sjednicu našega predsjedništva pozvati i da razmotrimo što je ono što zalski Hrvati žele, što je ono što bi se moglo čak i u statutu mijenjati ako je to poželjno. Savez želi zastupati sve regije, mi nismo nijednu regiju isključili, bili su i oni pozvani na kongres, svi

delegati iz Gradišća, a posebnu je pozivnicu dobio i Ladislav Gujaš, jer on je bio član tog predsjedništva, ali nisu došli, no svejedno, to je već prošlo. Odnose s dvjema regijama želimo poboljšati jer je u statutu Saveza, i to tako piše i danas, da ima šest ravnopravnih regija, to je naša tradicija da svaka regija, ne županija, bude zastupljena na ravnopravan način, i to u zemljopisnom smislu. Najveći je problem da iz Zale, osim 3–4 čovjeka, nitko nije uplatio članarinu. Mislim da je to nonsens. Ovaj put bih spomenuo samo svoje rodno selo Garu, gdje je članarinu uplatilo 250 ljudi.

Možda je u Bačkoj učlanjenje aktivnije i zbog toga što ta regija nema registriranu regionalnu udruhu. U Zali otprije djeluje registrirana regionalna organizacija, pa su ljudi navikli na to da su učlanjenjem u Društvo imali vezu i sa Savezom.

Da to isto bilo je pitanje i u Baranji i u ostalim regijama, ali mogu reći da unatoč tomu ne možemo zaobići ako sam član nekog kluba i tamo treba platiti, ako sam član ribolovnog društva, i tamo treba platiti, ta dvojakost postoji jer po zakonu tako treba da bude, ali tu treba naglasiti, iako možda nije u pitanju novac, da taj sav novac koji su regije uplatile, to se sve vraća u regiju i, ako se može, onda i više.

Sada koliko ima članova?

Vrlo mnogo udruga se učlanilo one godine kada su bili izbori, kako bi mogli krenuti na Savezovoj listi, ali, nažalost, to su neki zaboravili kada smo ih stavili na listu, to mi nećemo zaboraviti kada će krenuti ponovno na izborima. Savez je onda dobar kada treba neke pozicije dijeliti nekim ljudima u skupštini. Nažalost, 2012. godine opao je broj uplata članova, sada imamo 25 udruga i 400-ak članova.

Savezu je u interesu da ima još više članova?

Ako nas je više, onda smo jači, ipak moramo imati neku sondu, npr. ako udruga među svojim djelatnostima ima gajenje hrvatskoga jezika i kulture ili drugih sadržaja,

zašto ne bi mogao biti naš član, ako ima udruga hrvatskih vinogradara, zašto ne bi mogao biti naš član. Sve one udruge koje su registrirane, a i one koje nisu registrirane, npr. zborovi, ima i takvih, mogu se učlaniti, a i treba ih sačuvati.

Jeste li se obratili onim organizacijama koji još nisu članovi da se učlane i kako objasnjavate zbog čega im je u interesu da budu Savezovi članovi?

To će najviše postaviti oni koji ne žele platiti članarinu. Savez je krovna nevladina udruga, koja radi i na političkoj sceni, on je član Okruglog stola za ljudska prava i narodnosne radne skupine pri Ministarstvu ljudskih resursa, gdje možemo izreći svoje mišljenje o zakonima, uredbama. Savez se i natječe na raznim natjecanjima, ali većinu potpore, nažalost, dobijemo za djelovanje, što možemo potrošiti za putne troškove, za sjednice, a ne za bogate kulturne priredbe. Ipak se katkad nađe način da podupiremo neke kulturne priredbe. Kako je lijepo bilo kad su Sumartonci bili u Gari. Dakle želim naglasiti da Savez želi pomoći svojim članovima u bilo kakvom narodnosnom pitanju ako to može.

Spomenuli ste izbore. Možemo li znati nešto o tome konkretnije, na koji se način priprema Savez?

Do kraja travnja dobili smo informacije od Okrugloga stola da je u pripremi nacrt nove narodnosne strategije, novi izborni zakon već je riješen, ali možda će se i tu nešto mijenjati, i to je u tijeku, te do kraja mjeseca ćemo te informacije saznati jer ćemo imati sjednicu i mi ćemo biti prvi koji ćemo biti

informirani. Kada sve te informacije pokupimo, počet ćemo se pripremati na izbore. Moramo imati konkretne kriterije, besmislica je da u HDS-ovoj skupštini imamo takve ljude koji ne govore naš jezik. Hvala bogu, uvijek ih je manje. Drugo, ja znam takve skupštinare koji su od 90. godine članovi i nisu progovorili nijedanput. Ne idemo po selima da bude ravnopravnost, nego treba gledati osobe, to je moje mišljenje. Gledajmo osobe koje su nadarene, koje su na nekom polju stručnjaci, mogu oni biti bilo što, ali da budu priznati ljudi.

To bi izgledalo tako da se osobe izaberu odozgo?

Ne odozgo, po mjestima.

Do sada su regije delegirale ljude za koje su mislili da će zastupati njihove interese.

Da, do sada je tako bilo, ali često je ispalo da nisu izabrali dobru osobu, ja to vidim već 20 godina. Ima u skupštini 5–6 ljudi koji stalno govore, žele unaprijediti nešto, a ima takvih koji gledaju sat kada će ići doma.

Tko će odlučivati o tome je li neka osoba sposobna za zastupnika HDS-a?

Savez Hrvata u Mađarskoj, odnosno njegova skupština. Mislim da ljude koje predlažu odozdo, naša zajednica ih poznaje, barem po dosadašnjem iskustvu, jer sam do sada svakome posebno trebao potpisati listu. Na novim izborima to neće tako biti, ali mislim da onih dvadeset ljudi ćemo poznavati.

Možda se događa i to da netko slabije govori naš jezik, ali je vrlo vrijedna osoba na određenome stručnom polju.

Onda ta osoba može postati član odbora,

samo ja i onda kažem da to ne može biti da u Hrvatskoj državnoj samoupravi netko ne govori hrvatski jezik. Meni ne smeta ako netko govori dijalekt, gradišćanski, bunjevački ili kajkavski, hvala bogu, toliko znamo da se razumijemo.

O tome ste već i usuglašavali i s drugim organizacijama?

Još nismo, to su moje posebne zamisli, što ću ja predložiti na predsjedništvu. Zamišljam da ćemo i mi razmišljati o imenima, ali, naravno, s usuglašavanjem s regijama, nećemo mi reći tko da bude, ali Savez ima pravo reći da ili ne.

Dakle Savez razmišlja o jednoj državnoj listi?

Zamišljamo tako kao i dosad, svakako ćemo sastaviti listu, zašto ne, ali ako bude više lista, i one budu uspješne, onda moramo sklopiti kompromis i zajednički ići na izbore. Tako je bilo i na prijašnjim izborima, npr. županijsku listu organiziralo je Društvo Horvata kre Mure, pa smo sjeli i pronašli neku zajedničku suglasnost, da budu zastupljeni i u HDS-u, tu treba gledati sve interese, nije lako jer svatko svoje brani.

Možda to nije ni problem da lokalnu ili područnu listu postavi regionalna organizacija zbog administrativnih olakšica?

U lokalne i područne izbore mi se nećemo miješati jer u nekom selu neka bira tamošnja zajednica, ja govorim o državnoj listi, jer mislim da u krovnu organizaciju ipak moraju dospjeti najbolji ljudi, a ipak da se uzima u obzir da šest regija budu ravnopravno raspodijeljene, da iz svake regije bude zastupnika, da mogu zastupati svoje birače.

Skupština Saveza Hrvata u Mađarskoj, 11. svibnja u Baji

Sjednica Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj održana je 24. travnja u prostorijama pečuške Hrvatske škole Miroslava Krležu. Na dnevnom je redu bilo: 1. Sazivanje godišnje skupštine SHM-a; 2. Kulturno-gastronomski program u Baji; 3. Ostala pitanja i prijedlozi.

Sjednici nisu nazočila dva člana Savezova Predsjedništva (od ukupno sedam): Eva Ispanović i Angela Šokac Marković, a pozvani na sjednicu bili su predsjednik Nadzornog odbora Mijo Štandovar i predsjednik Društva Horvata kre Mure Ladislav Gujaš, koji su i nazočili sjednici.

Sjednica se usredotočila na dvije važne točke: na sazivanje Savezove skupštine, i to u Baju, za 11. svibnja, s početkom u 10 sati, i na kulturno-gastronomski program koji se istoga dana organizira u Baji pod rukom Saveza i njegovih članova u Bačko-kiškunskoj županiji, te uza svestranu pomoć grada Baje, na bajskom „otoku” i dunavskoj obali, uz nadu kako će joj se odazvati svi Savezovi članovi.

Prema Savezovu Statutu, prihvaćenom na kongresu 2012. godine, Savez svoju skupštinu treba sazivati svake godine i svaki Savezov član ima pravo nazočiti i sudjelovati u njezinu radu. Zaključeno je kako u radu ovogodišnje skupštine mogu sudjelovati samo oni Savezovi članovi koji su uredno uplatili članari-

nu. Oni koji to nisu učinili, bit će isključeni iz Udruge, primjereno Zakonu o udrugama. Za dnevne točke skupštine Savezovo Predsjedništvo predlaže: izvješće o radu u 2012, financijsko izvješće za 2012, izvješće Nadzornog odbora, financijski plan za 2013. godinu.

Na sjednici, kojoj je nazočio i predsjednik Društva Horvata kre Mure, naglašeno je kako će se na skupštini, u skladu sa Statutom popuniti i mjesto člana Predsjedništva iz Zalske regije, temeljem prijedloga na skupštini.

Na pitanje vaše urednice koliko članova Savez Hrvata ima, predsjednik Saveza Joso Ostrogonac reče kako su imenici pregledani i zna se tko je Savezov član. Članovi koji nisu uplatili članarinu za 2012. godinu, bit će upozoreni pismom da je uplate u roku od dva tjedna (pisma se već šalju), te je dodao kako članstvo u Savezu nije obveza, nego izbor. Savez ima 500-ak članova, od kojih njih 200-ak nije uplatilo članarinu za 2012. godinu.

„Mi ćemo za saziv skupštine objaviti javni poziv s radnim materijalom u

Hrvatskome glasniku, udovoljavajući zakonskim uvjetima, a neotuđivo je pravo svakoga člana odlučiti hoće li ili neće sudjelovati radu Skupštine. Očekujemo dobar odaziv članstva, čiji dolazak na skupštinu trebaju uskladiti i predsjednici regionalnih organizacija, koji će Savezovim članovima objasniti stanje, poticati ih da sudjeluju u radu Skupštine. U neizvjesnosti smo jer ipak ne znamo koliki će se broj članova odazvati, ali vjerujem kako će sve proteći u redu. Istoga dna, 11. svibnja, u poslijepodnevnim satima Savez i njegova regionalna ispostava u Bačkoj s gradom Bajom organizira neformalno druženje na koje očekuju sve Hrvate iz Mađarske”.

Ova se priredba priređuje sa željom da preraste u središnju samostalnu priredbu Udruge Saveza Hrvata u Mađarskoj. Očekuju se prijave civilnih udruga, pojedinaca iz svih krajeva Mađarske na gastronomsko-kulturni festival, druženje i koncert jedne od zvijezda hrvatske estrade, pregovori su u tijeku.

Branka Pavić Blažetin

Marko Dekić Bodoljaš

O pokladnom običaju mohačkih bušara

92. „Livade ti bile travnate i rosne,
Za kosače kose oštre, sinokošne!
A kad stigne danak, prisvetoga Vinka,
Sičenjem trsa – tri grančice – je prilika
Da se lozje vinogradno krsti starim vinom,
I ukrasi kobasicom, slaninom, švarglinom,
Da opojna kapljica do godine traje,
Da se proveseliš na Vinkovo slavlje!
Od Boga ti dano, bilo vam na zdravlje!
Od Boga ti dano, bilo vam na zdravlje!”

93. „Domaćine dragi, budi dobre volje,
Donesi nam vina, što brže, to bolje,
Dobro znamo da ga izobiljnog imaš,
U podrumskoj buradi skov' ma sakrivaš!
A ti, gazdarice, deder, do pušnice,
I otkači šunku, hurke, kobasice,
Može doč' slaninica i koje kulenče,
I ne čekaj da tu dočekamo veče,
Već da se to, zajedno, s kajganom ispeče!
Već da se to, zajedno, s kajganom ispeče!”

94. „I još štogod, da ne zaboraviš,
Bakinu škrinjicu otključaš, otvoriš,
I da nam izbrojiš, pokloniš dinarče,
Da imamo i za sutra pokoje džeparče!
Al' da ne izostane ni ono najvažnije,
Nek' muvačka polja budu žitorodna,
Nek' zlatno klasje izobiljno zrije,
A krušna se korica uvik na astalu nađe,
Da nahraniš svoje, starije i mlađe!
Da nahraniš svoje, starije i mlađe!”

95. I kad su se „jankelje” izdeklemirale,
Uz vitlanje vrića, čarapa, dare poprimale,
Naš prvak Matija sablju nebu podiže,
Trube, klepke, škrepetalje najednom utihnuše!
Armija bušarski' strašila ka Dunavu hita,
Vukuć' crne čamce, skrivene srid rita.
Međ' prvima su birani veslači, čakljaši,
Nijedan se santa ledeni' ne plaši,
Već ih lomi, krnji, krši, sve se praši!
Već ih lomi, krnji, krši, sve se praši!

96. Na drugoj obali, u ranoj studnoj zori,
Dok su slatko snili poganski zlotvori,
Ka Šokačkoj skeli uprti' pramaca,
Zaplove bušari, uskoci pripuni' čamac.
Oprezno i brižno, odlučno i smilo,
Da dovrše časno svoje pokladno dilo,
Ništeć' praznovirne, omrzle tirane,
Da tlačenog raji zasvagda osvane,
Slobodarskoj Šokadiji najzad sunce grane!
Slobodarskoj Šokadiji najzad sunce grane!

97. Od Šokačke skele pa sve do Kolišća,
I turskoga krvavog dvorišta, stratišća,
I svim sokacima varoškog pašaluka,
Krenulo je ono strašno, vražje hopa-cupa!
Počeo je darmar uskočki' bušara,
Zapomaganje milosno dušmanskih turbara,
I sve živo pogano, pa i poturice,
Turadiji virne, sramne ulizice,
Plakale su, vrištale su, padale ničice!
Plakale su, vrištale su, padale ničice!

98. Al' bušarska sila, nikom ni prostila!
Sabljama je sikla, buzdovan' ma voštala,
Paše, buljubaše i posadne janjičare ljute,
Ratovanju vične arbanase, zvane anaute.
A koji se – ne daj Bože – osiliti tío,
Taj je sa ramena glavu izgubio.
Kazivanje bača-Tune nij' zaludno bilo,
O pokladama se sudnjim ono ostvarilo!
Dao Bog da se sužanjstvo nikad ne vratilo!
Dao Bog da se sužanjstvo nikad ne vratilo!

99. A di li se šugavko Beno sad nalazi,
I ortak mu, birov kake staze gazi?
Matija badava tu dvojicu traži,
Poturskim heroj' ma j' nestalo kuraži.
Vraćanja im nema dunavskoj varoši,
Svoje rupe znadu smrdljivi štakori!
Ona turadija, što s' jedvice spas' la,
Sa hanumama se čak priko Drave našla,
Jadajuć' se kolika su čudovišta strašna.
Jadajuć' se kolika su čudovišta strašna.

100. Praznovirni Turci od privelikog straha,
Bižali su, bogme, bez ijednog pridaha,
Misleć' da ta neman što ih tuče, gazi,
Nisu niko drugi već pakleni vrazi.
Smrdljive im ralje, ruke im opake
Palile su čadore, čardake, konake,
Da se za zulume, nedaće proklete,
Nemilosno – junački, šokački – osvete,
Šaljuć' poganiju u vične vilajete!
Šaljuć' poganiju u vične vilajete!

101. I dok se bližilo pozno, zimsko veče,
Iz šokački' podruma vino akov' ma poteče
Uz gajdaše i tambure sićanoga glasa,
Na Kolišću bušarsko kolo zatalasa.
U tom kolu vatrenom, jedno kraj drugoga,
Marica se našla kraj svojeg' dragoga,
I momče Matija uz svoju omiljenu,
Prilipu Šokicu, odsrca ljubljenu!
Prilipu Šokicu, odsrca ljubljenu!

102. Goleme lomače srid Kolišća plamte,
Rogati volovi kolju se za svate,
I na ražnjevima vriž vatre se njišu,
Kad se zarumene, spečeni opojno mirišu.
Majstorski noževi ih vrlo višto siču,
Bečarci se pokladni ko dukati nižu.
Za slobodu i mladence nek' se dižu čaše,
I Šokice lipe, bake, dide, divojke i snaše,
Bušarske uskoke koji hrabro Turke protiraše!
Bušarske uskoke koji hrabro Turke protiraše!

103. O pokladnom običaju legenda je stara,
I dan-danas diše, živi kod mohački' bušara.
Buzdovani, prangija, klepke, škrepetalje,
Obrazine životinjske, larfe i sviralje,
Duge trube, zvona, sablje i obramenice,
Kolski točak, škrinje, opanci, ornice,
Krasne nošnje, čarape na sitne bobice,
Čamci, vesla, čaklje i bušari dični!
Dok je naše Šokadije, da ste vikovični!
Dok je naše Šokadije, da ste vikovični!

Kraj

Budimpešta, 2013.

Program Hrvatskog kazališta za svibanj 2013. g.

5. svibnja u 12 sati P. Mančev Lj. Ostojić:
Zečja škola, Osijek;
8. svibnja u 15 sati György Schwajda:
Nema više škole, u izvedbi dječje pozornice Sziporka;
9. svibnja u 18 sati otvaranje izložbe predstavnika primijenjene umjetnosti Béle Rózse i Jusztine Jegenyés, galerija Čopor/t/-Horda;
9. svibnja u 19 sati Hopa – revija klaunova za odrasle, kazališna dvorana;
11. svibnja u 11 sati György Schwajda:
Nema više škole, u izvedbi dječje pozornice Sziporka, Selurince;
15. svibnja u 15 sati György Schwajda:
Nema više škole, u izvedbi dječje pozornice Sziporka, kazališna dvorana;
22. svibnja u 15 sati György Schwajda:
Nema više škole, u izvedbi dječje pozornice Sziporka, kazališna dvorana;
23. svibnja u 19 sati Vesna Kosec-Torjanac:
Ruke po Ranku, gostovanje Hrvatskoga narodnog kazališta u Varaždinu, kazališna dvorana;
24. svibnja u 19 sati Hopa – revija klaunova za odrasle, Budimpešta;
25. svibnja u 19 sati Fadil Hadžić: Državni lopov, Santovo;
29. svibnja u 15 sati György Schwajda:
Nema više škole, u izvedbi dječje pozornice Sziporka, kazališna dvorana.

Trenutak za pjesmu

Antun Gustav Matoš Gospa Marija

Ima jedna mala gospa Marija,
Što sve mi draža biva što je starija.

Jer ona me je prvog trudno rodila,
Za ručicu me slabu prva vodila.

Prva me na ovom svijetu volila,
Prva se za mene Bogu molila,

Kupala me suzom, Bog joj platio,
Anđeo joj suzom suzu vratio;

Dojila me mlijekom svoje ljubavi,
Učila me ovaj jezik ubavi

S kojim ću i onda slatko tepati,
Kada ću za plotom možda krepati.

Samo tebe volim, draga nacijo,
Samo tebi služim, oj, Kroacijo,

Što si duša, jezik, majka, a ne znamen,
Za te živim, samo za te, amen!

50. Goranovo proljeće

Branko Čegec ovogodišnji je dobitnik "Goranova vijenca" za cjelokupni pjesnički doprinos, a je dobitnik je nagrade „Goran“ za mlade pjesnike Stipe Odak za rukopis „Trobojno bijelo“. Goranovo proljeće ove godine obilježava tri važne godišnjice: 100 godina rođenja Ivana Gorana Kovačića, 70 godina njegove smrti te 50 godina neprekinutog trajanja Goranova proljeća, najvažnije i najstarije pjesničke manifestacije u Hrvatskoj.

Njima su, po običaju, nagrade dodijeljene u lukovdolskom domu kulture, 21. ožujka, na prvi dan proljeća i na dan rođenja pjesnika rođenog u Lukovdolu Ivana Gorana Kovačića, po kojem i u čiju čast je utemeljena ova književna manifestacija.

Prosudbeni sud istaknuo je da je Čegecova lirika uvijek bila u dosluhu s novim poetikama i kulturnim trendovima te ih je istodobno propitivala pismom koje je patetično, ali i bezvremeno.

Ocjenitelji navode da Čegecovo lirsko pismo ustrajnom reciklažom kulturne, književne i umjetničke baštine te kritičkom parodijom medija, politike, tržišta i drugih jezika današnjice demistificira tvrde, okoštale i zdravorazumske spoznaje i vrijednosti.

Kako je navedeno u obrazloženju uz nagradu Goranov vijenac, od prve zbirke »Eros–Europa–Arafat« iz 1980, nagrađene nagradom »Goran« za mlade pjesnike, pa do posljednje »Pun mjesec u Istanbulu«, nagrađene Kiklopom za pjesničku knjigu 2012. godine, Branko Čegec prelazi put kojim se, na neki način, hrvatsko pjesništvo i samo kretalo unatrag tridesetak godina. Branko Čegec rođen je 1957. u Kraljevu Vrhu, kod Vrbovca. Diplo-

mirao je Jugoslavenske jezike i književnosti i komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Objavio je knjige »Eros–Europa–Arafat«, »Zapadno-istočni spol«, »Presvlačenje avangarde«, »Melankolični ljetopis«, »Ekran praznine«, »Fantom slobode«, »Tamno mjesto«, »Zapisi iz pustog jezika« i druge.

Pjesme su mu uvrštene u tridesetak antologija, izbora i pregleda u zemlji i inozemstvu. Autor je ili suautor više izbora i pregleda hrvatske književnosti (pjesama i proze) u zemlji i inozemstvu.

- hg -

BIOGRAD NA MORU – Ogranak Matice hrvatske u Zadru 20. travnja 2013. godine priredio je jedanaesti jezikoslovno-pjesnički skup „Domaća rič“ kojim su prvi put sudjelovali i Hrvati iz Vojvodine. Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata Tomislav Žigmanov u okviru prve sjednice „Znanstveni prilozi“ imao je izlaganje na temu „Suvremeno pjesništvo u bačkih Hrvata na bunjevačkoj ikavici – faktografska panorama i pjesničke strategije“, a sudjelovao je i u drugom dijelu skupa pod nazivom „Umjetnički prilozi“, kada je čitao svoje pjesme i dijelove proznih tekstova na bunjevačkoj ikavici.

POGAN – Kako donosi ožujski broj mjesničnika što ga izdaju Poganičani, a uređuje ga Marko Dragovac (Pogányi Hírek), novim zakonskim odredbama o samoupravnom ustrojstvu ukinut je samostalni ured mjesne samouprave u Poganu, te je sjedište zajedničkog ureda, kojem pripadaju i Poganičani, u Salanti, a u Poganu djeluje njegova ispostava. Istodobno je dugogodišnja bilježnica sela Pogana dr. Judit Görösös otišla u mirovinu, a na čelu novog okružnog bilježništva u Salanti je dr. Éva Rohi Nádori. Ona je od 2011. godine bila na čelu tamošnjeg okružnog bilježništva. Novo okružno bilježništvo okuplja četiri naselja: Salantu, Pogan, Boštin (Bosta) i Szilvás. Od 1. ožujka ispostava salantskog okružnog bilježništva i bilježnica dr. Éva Rohi Nádori u Poganu prima stranke ponedjeljkom i srijedom, a ostalih je dana u salantskom uredu.

Nekadašnje hrvatske svadbe polako nestaju u tami prošlosti. Naravno, neki su imali sreću da sudjeluju na jednoj takvoj nezaboravnoj priredbi. Ima i nekih koji su svoju svadbu održali prema starim običajima. Nažalost, moramo prihvatiti da su ta vremena nestala. Razloge svi poznajemo. Troškove jedne dvodnevne svadbe s više stotina osoba malo nas bi moglo isplatiti. U stara vremena svatko je kod svoje kuće održao pir. Kadšto i kod jedne i kod druge kuće. Danas već ne možemo naći ni one lijepe stare nošnje koje su nam nudile prekrasan prizor. Ali nam nedostaju i konji i zaprege koje su bile također okićene.

Veselo je sve selo...

Mlada i mladoženja u povorci kroza selo pokazali su svoju nošnju, često uz pratnju tamburaša. Ljude koji su stajali u kapijama i gledali svatove, uvijek su ponudili vinom i kolačima. Neki su se i priključili svatovima kao „nepozvani gost“, ali to u ono doba nije značilo nepristojnost. Bogatstvo svadbe uvijek je ovisilo o novčanom stanju mladine i

dogovor o mladinu mirazu. Sve je to već prošlost. U organizaciji poganske Seoske i Hrvatske samouprave dva puta je bila izvedena „Bošnjačka svadba“. Gledatelji su bili upućeni u višestoljetnu prošlost bošnjačkih Hrvata. Lijep doživljaj i nezaboravna uspomena za svakoga.

Marko Dragovac

Foto: Attila Roder

Bošnjačka svadba u Poganu

Gradišćansko školsko naticanje u Petrovom Selu

Još jednom potvrđena jezična nadmoć južnoga Gradišća

Ljetos petrovska Dvojezična škola je bila domaćin tradicionalnoga jezičnoga naticanja, koje okuplja najbolje školare hrvatskoga jezika na tlu naše regije. 19. aprila, u petak dopodne, najprlje u mjesnom Kulturnom domu su dočekani gosti. Prateći učitelji, školski direktori, roditelji dospili su u Pinčenu dolinu skupa s 40 naticatelji iz pet gradišćanskih škol: Kemlje, Bizonje, Koljnofa, Gornjega Četara i Petrovoga Sela. Petrovska dica su za dobrodošlicu predstavili audiovizualno-recitatorski projekt o Lajošu Škrapiću, najvećem živućem pjesniku Pinčene doline, čija treća zbirka pjesam je lani izdana u njegovanju Hrvatske samouprave Petrovoga Sela.

Za pozdravnimi riči Edite Horvat-Pauković, glavne organizatorke naticanja i savjetnice za hrvatski jezik u Gradišću, a ujedno i direktorice mjesne Dvojezične škole, naticatelji i naticateljice su otkrili svoje znanje iz hrvatskoga jezika pred stručnom komisijom, u koj su sidili i cijenili nastupe Marija Fülöp-Huljev, bivša ravnateljica undanske škole, i dr. Mijo Karagić, negdašnji predsjednik Hrvatske državne samouprave i književnik. Dica su po starosti u tri kategorija izvlikla tezu s jednom temom o kojoj su tečno morala govoriti, potom pak opisati jednu sliku, naravno, uz pomoć postavljenih pitanj. Kako je rečeno na krajnjem ocjenjivanju, školari su

Pobjednici s glavnom organizatorkom i člani žirija

Uz Koljnofku Karmelu Pajrić, petroviski školar Ivan Škrapić je mogao prikazeti dare kot pobjednik prve kategorije

se i ovput jako lipo pripremili na naticanje uz brižno oko svojih pedagogov, a po kvalificiranju spodobno prethodnim ljetam, najjači su bili domaći školari, potom učenici četarske i koljnofske škole. U prvij kategoriji (3-4. razred) treće mjesto je pripalo Krištofu Habetleru (Gornji Četar), na drugom mjestu je završio naticanje Marko Handler iz Petrovoga Sela. Prvo mjesto su podilili školari dvih različitih dvojezičnih škol: Karmela Pajrić iz Koljnofa ter Ivan Škrapić iz Petrovoga Sela. U drugoj kategoriji (5-6. razred) na trećem mjestu se je našla Dorina Geče iz Koljnofa, drugo mjesto je opet prepolovljeno med naticateljicami: Dorom Kolnhofer iz Gornjega Četara i Anom Garger iz Petrovoga Sela. Apsolutni pobjednik ove kategorije je

bio Petrovišćan Luka Vujčić. Treća kategorija s naticatelji iz 7. i 8. razreda je još jedno podilila treće mjesto: Vanesa Glazer iz Bizonje i Laura Papp su dobile skupa dare za ovo mjesto, a i drugom mjestu su se skupa veselili Petra Kolnhofer iz Gornjega Četara ter Robert Škrapić iz Petrovoga Sela. Med najzrelijimi školari je pobjednica postala, isto tako Petrovišćanka, Ana Zorica Timar. Priredbu su skupa sponzorirali Sambotelški odjel Centra Klebelsberg, Hrvatska samouprava Petrovoga Sela, Savez Hrvata u Mađarskoj i Pedagoški centar u Sambotelu. Kljetu je najboljim hrvatskim školarem predvidjen stručni randevu u Kemlji.

*-Tiho-
Foto: Kinga Keglović*

Robert Škrapić iz Petrovoga Sela podilio je drugo mjesto s Petrom Kolnhoferu u trećoj kategoriji

Najboljoj naticateljici u trećoj kategoriji, Ani Zorici Timar, gratulira dr. Mijo Karagić

Prvak 2. kategorije Luka Vujčić iz Petrovoga Sela

XIII. Izložba vina u Sumartonu sa 17 zlatnih priznanja

Trinaesta izložba vina održana mješeca ožujka u organizaciji Sumartonske udruge vinskih pajaša urodila je 17 zlatnih, 46 srebrnih i 28 brončanih priznanja. Priznanje „Najbolje sumartonsko vino” ponovno je pripalo Atili Trojku, mladom vinogradaru. Na svečanoj dodjeli priznanja sudjelovali su vinari iz Bečehela, Letinje, Mikloševa, Serdahela, Sumartona, Ludbrega i Nedelišća (Hrvatska), te iz mjesta Zagorci (Slovenija). Priredbu je obogatio Mješoviti pjevački zbor KUD-a Sumarton s kulturnim programom.

Atila Trojko, mještatinin, dobitnik četiriju zlatnih priznanja i najboljega sumartonskog vina

Četrdeset vinara s 94 uzorka prijavilo se na izložbu vina u Sumartonu. Ocjenjivački sud u sastavu dr. Dénesa Pálfi, Monike Kantor, Zoltana Molnara, Tibora Szentgyörgyvölgyia, Józsefa Koprivecza, Zoltána Simona i Andrása Somogyia, sakupio je uzorke još 28. veljače i usporedno u dvije skupine ocjenjivao kakvoću predanih uzoraka. Na izložbu su se mogli prijaviti vinari članovi sumartonske udruge, vinari koji svoja vina proizvode u sumartonskim Kamanovim goricama ili Velikome polju, te vinari prijateljskih vinskih udruga. Od pristiglih uzoraka bilo je 75 bijelog vina, 13 crnoga i 6 roze. Toga dana osim vrednovanja kakvoće vina sudionici su raspravljali i o mnogim stručnim vinogradarskim temama. Svečani trenuci, odnosno dodjela priznanja upriličena je 9. ožujka u sumartonskome Seoskome domu. Predsjednik sumartonske Udruge Lajoš Vlašić bio je vrlo zadovoljan rezultatima izložbe:

– Još nijedne godine nismo imali toliko uzoraka kao ove. Mislim da se sumartonski vinari sve više ohrabruju i žele i sami znati koliko su uspješni u izradbi kvalitetnih vina. Iz godine u godinu imamo i više poznanstava s vinarima iz Hrvatske i Slovenije, posjećujemo ih, stječemo nova iskustva i to nam je korisno i u daljem radu. Osim kulture kušanja vina naša udruga okuplja ljude koji uživaju u vinogradu, vole se družiti, razgovarati, kušati nove specijalitete i čuvati tradicionalne hrvatske običaje vezane za uzgoj vinove loze i izradbu vina – kazao je predsjednik Udruge na dodjeli priznanja.

Dr. Dénes Pálfi, vrsni inženjer vrtlarstva i

vinogradarstva, već deset godina prati razvoj sumartonskih vinogradara. Tijekom tih godina uvijek im je davao dobre savjete. Rekao je da vrlo voli pomurske Hrvate jer su radini ljudi, cijene zemlju i prihvaćaju savjete, poštuju stručnost. On još pamti kad su u Sumartonu i Serdahelu uzgajali jagodu, malinu, kupinu, cijepili trs, jer im je tada dana takva mogućnost. Ti ljudi, pošto su došli doma s posla, nastavili su rad u svojim vrtovima ne mareći za umor. Ta se marljivost prepoznaje i u uzgoju vinove loze i izradbi dobrog vina. Vrsnog inženjera obraduje i to da među uzgajivačima ima osoba i srednje dobi, čak se nađe i poneki mladić pomagač. Sumartonski su vinogradi prekrasni, sve je lijepo uređeno, mjesna se udruga mnogo trudi da to postane ugodno mjesto ne samo za vinare nego i za izletnike. Iako se inženjer na ovoj izložbi oprostio od vinara, jer je napunio 75 godina, ide u tzv. mirovinu iz ocjenjivanja vina, no kazao je da će njegova vrata uvijek biti otvorena za njih budu li trebali kakav savjet u daljnjem radu. Lajoš Vlašić u ime sumartonske udruge sa skromnim poklonom zahvalio je na njegovoj dugogodišnjoj pomoći, a pjevački zbor je čestitao s jednom prigodnom hrvatskom pjesmom.

Slijedila je dodjela priznanja. Ocjenjivački je sud trebao donijeti odluku o 94 uzorka, među kojima je bilo 27 sorti vina, najviše je bilo miješanoga bijelog, pa sivi pino, rajnski rizling, šardonaj, te crno vino i roze. Čak 17 predanih uzoraka dostiglo je zlatnu kakvoću, a to su vina vinara Atila Trojka (3), Tibora Szentgyörgyvölgyia, Jožeka Đurica, Lacija Milaveca, Nikole Makara, Lacija Horvata, Atila Kozara (2), Lacija Hederića (2), Zvonka Kermana (3), Milivoja Kosija, Vilmoša Ba-

Lajoš Vlašić zahvaljuje inženjeru dr. Dénesu Pálfiu

lažina. Najboljim vinom, s 19,2 boda, proglašeno je vino šipun pušipel (furmint) Kermana Zvonka iz štrigovačkih podruma, a najboljim vinom iz sumartonskih gorica proglašeno je vino traminac Atila Trojka, s 18,6 bodova.

Atila Trojko, mladi vinogradar, već treći put je dobitnik priznanja „Najbolje sumartonsko vino“ unatoč tomu što se tek prije 5–6 godina počeo baviti uzgojem vinove loze, što je naslijedio od oca. Od šest predanih uzoraka dobio je četiri zlatna priznanja te jedno srebro i jednu broncu: – *Meni je to hobi i druženje, da se dobro družimo, kuhamo, pijemo i pjevamo. Nemam velik vinograd, 500–600 trsova i četiri vrste, u prosjeku svake godine imam 100–150 litara vina po sortama, ali i svake godine kupujem grožđe, jer volim eksperimentirati. I ove sam godine kupio šardonaj, pa sam od toga napravio izvrsno vino.*

Joža Đuric preuzima zlatno priznanje

Gotovo svaki dan idem na gorice, nekad već prije posla, a kadšto poslije. Mislim da za dobro vino treba mnogo truda, velika sreća i malo znanja. U vinogradu imam jako dobre susjede koji mi daju dobre savjete, ja ih poslušam jer su već stariji i imaju više iskustva. Rado se družim i s vinarima iz Hrvatske, uvijek nešto novo pokažu, volim usvojiti nova znanja, to me veseli i u vinogradarstvu – kazao je vrsni vinogradar.

Zvonko Kerman iz Nedelišća prvi put je sudjelovao na sumartonskoj izložbi, ali odmah vrlo uspješno. Njegovo vino pušipel dobio je najveću ocjenu. Suradnja sa sumartonskim vinogradarima nastala je preko nedeliškoga KUD-a, koji surađuje s pomurskim kulturnim društvima preko priredbe Medimurska popevka. Njegovo izvrsno vino pušipel bilo je omiljeno među sumartonskim vinarima.

beta

Hrvatski tjedan u fancaškom vrtiću

Hajd' u kolo, dječice – upoznavanje s tradicijskom kulturom bunjevačkih i šokačkih Hrvata

U nazočnosti velikoga broja roditelja, gostiju i uzvanika, u vrtiću u Ulici Templom, na Fancagi u Baji, 19. travnja održana je završna svečanost Hrvatskoga tjedna. Bila je to tradicionalna priredba fancaškog vrtića koja se priređuje već dvadeset i pet godina, ali je prvi put otvorena za roditelje i organizirana s proširenim sadržajem. Nakon višetjednih priprema ostvarena je potporom natječaja za razvijanje vrtića, i unutar toga hrvatskoga narodnosnog programa, pod nazivom Hajd' u kolo, dječice.

Oкупljenu djecu, njihove roditelje i goste, među njima posebno Ljiljanu Pancirov, generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu, na hrvatskome jeziku ukratko je pozdravila odgojiteljica Anamarija Vida Kövecs. Ona uz ostalo reče: «Pripremili smo Hrvatski dan našim mališanima i njihovim roditeljima da upoznaju život bunjevačkih i šokačkih Hrvata, njihove nošnje, tradicije i običaje.»

Polaznike fancaškog vrtića i njihove roditelje, goste i uzvanike koji su svojom nazočnošću uveličali priredbu, srdačno je pozdravila i odgojiteljica Marta Srakić Ódor, među njima posebno generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljanu Pancirov, gradsku zastupnicu Hajnalku Szabó, zastupnika Hrvatske samouprave grada Baje Miroslava Šiba-

Anamarije Vida Kövecs, koji su se predstavili s hrvatskim plesovima i dječjim igrama. Sve sudionike programa koji su nastupili u bunjevačkoj narodnoj nošnji, pratio je bajski tamburaški orkestar.

Osim djece, priredbu su u izvornoj santovačkoj šokačkoj, odnosno bunjevačkoj narodnoj nošnji uljepšale i odgojiteljice vrtića Marta Srakić Ódor,

Anamarija Vida Kövecs i Valéria Pátrik.

Nakon programa uslijedilo je razgledavanje prigodne izložbe, koja je ostvarena kao plod zajedničkoga sakupljačkog rada. Šokačka je građa prikupljena u Santovu, a bunjevačka od fancaških obitelji. Održana je i plesničica, a poslije i radionica uz mogućnost bojanja, lijepljenja i drugih tehnika radi upoznavanja hrvatskih narodnih motiva. Dodajmo kako je priređena i izložba dječjih radova.

Na naše zanimanje Marta Srakić Ódor nam uz ostalo reče: „Vrtić pohaða 88 djece, a svi sudjeluju u odgoju na hrvatskom jeziku. U svakoj grupi s njima radi hrvatska odgojiteljica, što prije nismo imali. Ništa bitno se nije promijenilo u radu vrtića otkako smo pripali Upravi bajskih vrtića. I dalje postoji dobra suradnja s fancaškom osnovnom školom u kojoj djeca mogu nastaviti učenje hrvatskoga jezika. Nova ravnateljica pridaje veliku važnost narodnosnim sadržajima te nas u svemu podupire. Podupire nas i Hrvatska samouprava grada Baje, koja je dala novčanu potporu i za ovogodišnju priredbu, odnosno Hrvatski tjedan. Dobra je suradnja i s drugim vrtićima, posebno s Kinizsievim vrtićem na Dolnjaku. Međuvremeno je utemeljena i narodnosna radna skupina, čime je poboljšana suradnja narodnosnih, i posebno dvaju vrtića u kojima se odvija odgoj na hrvatskom jeziku. Ono što se radi u vrtiću, neće propasti jer se nastavlja u fancaškoj školi.”

Do ljeta će obilježiti još Majčin dan, a za završni program, 31. svibnja, pripremaju program s hrvatskim pjesmama, plesovima, brojalicama u čemu djeca vrlo uživaju, a i roditeljima se sviđa. Osim toga velika vrtićka skupina nastupit će i na tradicionalnome Markovu.

S. B.

lina (pritom je ispričala predsjednicu Angelu Šokac Marković i ravnateljicu fancaške škole Josu Ostrogonca koji su toga dana boravili u Zagrebu), predstavnike Instituta za narodnosne i strane jezike Visoke škole Józsefa Eötvösa u Baji, voditelja hrvatskog odjela profesora Živka Gorjanca i lektorice hrvatskoga jezika Moranu Plavac, voditeljicu Uprave bajskih vrtića Ritu Györfi Kovács i voditeljicu jedinice fancaških vrtića Edit Szabó Kovács.

Kako ona uz ostalo reče prigodom otvorenja, u sklopu Hrvatskoga tjedna organiziran je posjet Bunjevačkoj zavičajnoj kući na Fancagi gdje su djeca upoznala zavičajnu zbirku, pokućstvo, uporabne i odjevne predmete te običaje bunjevačkih Hrvata. Pripremljena je i

skijski tjedan i završna svečanost ostvareni su s potporom natječaja za razvijanje vrtića, s hrvatskim narodnosnim programom pod nazivom Hajd' u kolo, dječice. Ukratko je najavila sudionike prigodnog programa, ujedno je zahvalila Hrvatskoj samoupravi grada Baje koja je podupirala ostvarenje programa, osiguravajući im potrebna sredstva za rad s djecom.

U programu su se predstavili gostujući ženski pjevački zbor Fancaške osnovne škole koji je pripremila Jutka Poljak Csicsor s podravskim hrvatskim pjesmama, djeca Kinizsievia vrtića s Dolnjaka, koju je pripremila Janja Stipanović s hrvatskim narodnim plesovima i dječjim igrama, te domaća djeca velike skupine, pod vodstvom odgojiteljice

Što znaš o Europskoj Uniji, što znaš o Hrvatskoj?

U svečanoj dvorani Baranjske županije sredinom travnja održan je završni krug natjecanja učenika osnovnih i srednjih škola iz Tolnanske, Baranjske i Šomođske županije. Učenici su odmjeravali znanje o Europskoj Uniji, među ostalim i o Republici Hrvatskoj, o njezinoj povijesti, društvu, politici, kulturi i povezanost s Mađarskom, te o približavanju Hrvatske članstvu u Europskoj Uniji.

Prvi krug natjecanja bio je putem interneta, kroz pet krugova predselektivnih natjecanja, a drugi je krug bilo travanjsko nadmetanje 12 skupina od po troje najboljih učenika koji su se natjecali za prvu nagradu – odlazak u Zagreb 1. srpnja na dan ulaska Hrvatske u Europsku Uniju. Sveukupno se natjecala 61 skupina, 183 natjecatelja, a u završnici znanje je pokazalo 36 učenika koji su se nadmetali u

znanju kroz raspravu timova. Tko zna više o: proširenje Europske Unije; uvođenju eura u Mađarskoj; posljedice za zemlje koje su izvan Europske Unije; nezaposlenost mladih u Europi; šengensko proširenje.

Tijekom natjecanja mladi mogu istraživati povijest i ulogu Europske Unije, njezine mogućnosti i izazove u 21. stoljeću. Temeljna je tema ovogodišnjeg natjecanja ulazak Hrvatske u Europsku Uniju 2013. godine.

Spomenutu glavnu nagradu dodjeljuje Grad Zagreb posredovanjem Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu koji je uz Europe Direct – europsku informacijsku točku Baranjske županije i Udrugu mladih Sopianaee jedan od suorganizatora događanja, kaže za Hrvatski glasnik generalna konzulica Ljiljana Pancirov.

Mohački narodnosni Vrtić «Eötvös»

Na poziv Katalin Kóra, ravnateljice mohačkog Vrtića «Eötvös», početkom travnja održan je ogledni hrvatski dan na kojem su bili gosti – mohačka dogradonačelnica Erika Bodor Kovács, glavna voditeljica predškolskog obrazovanja u gradu Erzsébet Fujtő Rippné, ravnateljica osnovne škole u kojoj se predaje hrvatski kao predmetna nastava mohačkog AMK-a Gyöngyi Miskolczi, predsjednik mohačke Hrvatske samouprave Stipan Filaković i predsjednik Udruge Šokačke čitaonice Đuro Jakšić, te generalna konzulica Ljiljana Pancirov. Posebna pozornost usmjerena je na dvije dječje skupine, njih 22 koji uče

na hrvatskom jeziku. U tome se vrtiću već desetljećima odvija odgoj i na hrvatskom jeziku, o čemu se danas brinu dvije odgajateljice: Anita Živko Zsanett i Valéria Heil Csincsák, otprilike dvije godine u vrtiću radi i učiteljica Anita Madlič koja se školuje za odgajateljicu.

U okviru Općeprosvjetnog središta djeluje pet vrtića, a među njima i ovaj u Eötvösevoj ulici u kojem se odvija odgoj na njemačkom i hrvatskom jeziku. Ovoga su puta djeca pokazala kako kroz igru usvajaju hrvatske riječi i pojmove.

Kako nam kaže predsjednik Stipan Filaković, razgovaralo se i razmotreni su daljnji koraci u podučavanju hrvatskoga jezika u Mohaču. Grad Mohač podržava učenje hrvatskoga jezika i podupire novu skupinu prvog razreda, pa će se od jeseni hrvatski jezik u satnici materinskog jezika podučavati od prvog do četvrtog razreda. Gradu je interes, iako izravno ne upravlja nijednom srednjoškolskom ustanovom, da se nastava hrvatskoga jezika uvede i u mohačku gimnaziju, te su unutar Vrtića «Eötvös» spremni, ako postoji zanimanje, ponuditi i dodatnu treću skupinu za novopridošlu djecu. Vrtić trenutno pohađa 104 djeteta, od čega u dvije skupine 22 njih uči hrvatski jezik.

U većoj skupini u kojoj se odvija odgoj na hrvatskom jeziku, od 12 djece njih sedmero nastavlja učenje hrvatskoga jezika u školi, saznajemo kako se još četvero učenika iz drugih vrtića također javilo u školsku skupinu prvašića koji će učiti hrvatski jezik, očekuje se kako će se broj djece do jeseni možda i povećati.

Vodstvo naglašava važnost integralnog odgoja i uloge kompetencijskog rada u razvoju djeteta. U hrvatsku skupinu djeca ulaze temeljem zahtjeva roditelja pri upisu u vrtić. Uglavnom su to obitelji koje žele preko odgoja u vrtiću očuvati ili pobuditi u djetetu hrvatsku samosvijest. Sobu hrvatske skupine krasi elementi hrvatske samobitnosti, nošnja i njezini dijelovi, te mnogi drugi tematski elementi.

Posljednjih desetak godina unaprijeđeno je institucionalno njegovanje hrvatske kulture u Mohaču, pa je vrtić, u kojem se već više od trideset godina odvija i odgoj na hrvatskom jeziku, našao partnera u suradnji s Čitaonicom mohačkih Šokaca i Hrvatskom samoupravom, pa već sedmu godinu zaredom provodi jedinstven oblik odgojno-obrazovnog rada na hrvatskome jeziku. Nakon desetak godina prekida, školske godine 2010/11. uspješno je pokrenuta osnovnoškolska nastava hrvatskoga jezika u Općeprosvjetnom središtu i osnovnoj umjetničkoj školi Istvána Széchenyia. U okviru Općeprosvjetnog središta djeluju pet vrtića, a među njima i ovaj u Eötvösevoj ulici.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatski policajci na budimpeštanskoj Međunarodnoj policijskoj akademiji

Hrvatski polaznici međunarodnog tečaja u društvu veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti dr. sc. Gordana Grlića Radmana

Sredinom travnja na Međunarodnoj policijskoj akademiji (ILEA-i) u Budimpešti održana je tradicionalna „Hrvatska večer” u organizaciji hrvatskih polaznika 90. međunarodnog tečaja ILEA-e. Tom je prigodom okupljene sudionike pozdravio John Terpinas, ravnatelj ILEA-e, te Mario Bratić, predstavnik skupine hrvatskih polaznika. Na poticaj Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, tijekom večeri organiziran je glazbeni nastup tamburaškog orkestra učenika budimpeštanske Hrvatske škole. U program 90. međunarodnog tečaja uključeno je po 16 polaznika iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine te 17 iz Mađarske. Međunarodna policijska akademija osnovana je temeljem sporazuma između vlade SAD-a i Mađarske. „Republika Hrvatska redovito šalje svoje policijske službenike na tečaj ILEA-i budući da je to najbliža policijska akademija. Iskustva su nam izuzetno pozitivna, koja ne bismo mogli nigdje steći jer policijski službenici FBI-a odista imaju veliki spektar i znanja te osobnoga iskustva” – reče za naš tjednik Mario Bratić, predstavnik skupine hrvatskih polaznika. Inače policijski službenici Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske već nekoliko godina redovito sudjeluju u obuci na ILEA-i, zajedno s polaznicima iz drugih zemalja i Mađarske. Tečaj traje sedam tjedana, te obuhvaća ponajprije razvoj upravljačkih sposobnosti, ljudske resurse i financije, ljudska prava, etiku, pravne sustave, upravljanje istražnim procesima. Hrvatske je polaznike primio veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti dr. sc. Gordana Grlić Radman.

k. g.

Postavljena mikrohidroelektrana na Muri kod Serdahela

Jedinstveni uređaj plutajuće mikrohidroelektrane u Serdahelu, koji je ostvarila serdahelska Mjesna samouprava u sklopu IPA programa prekogranične suradnje Mađarska–Hrvatska, 18. travnja postavljen je na rijeku Muru u blizini Serdahela. Prema očekivanjima mikrohidroelektrana će proizvoditi deset kilowati energije, što će Samouprava iskoristiti za rasvjetu ili u druge svrhe.

Mikrohidroelektrana na Muri

Za postavljanje mikrohidroelektrane čekala se dozvola od Uprave za zaštitu okoliša. Inače prije nego što je dobivena dozvola, izvršena su nova geodetska mjerenja da se ustanovi kako bi se bez oštećenja okoliša moglo izvesti lociranje plutajućeg uređaja na područje koje predstavlja zaštićenu prirodnu vrijednost. Uređaj za proizvodnju energije ni uz polaganja plutajućih konstrukcija i elemenata na obali rijeke neće prouzročiti nikakvu štetu u okolišu, strujanje vode neće sprečavati, neće djelovati poput umjetne prepreke. Smještaj plutajućih dijelova i konstrukcije za privezivanje nije iziskivao rušenje stabala, uređenje ili nasipavanje obale. Mikrohidroelektrana će s jedne strane služiti kao obnovljiv izvor električne energije, a s druge strane to je jedinstven i vrijedan primjer razvoja u području korištenja održive i ekološke vodene energije.

Prilikom postavljanja uređaja načelnik Stjepan Tišler i projektant Imre Zajzon predstavili su prototip mikrohidroelektrane, koja je izgrađena na plutajućoj podlozi, s 12 lopata vodeničkog kotača. Zavrtnaj kotača bit će priključen na generator koji će proizvoditi energiju. Prema očekivanjima uređaj će proizvoditi deset kilowati energije. Proizvedenu energiju će prodati distributeru električne energije. Bude li iskoristivost mikrohidroelektrane povoljna, tada će ubuduće na Muri postaviti još sličnih uređaja, pa tako proizvoditi energiju potrebnu za naselje. Postavljena mikrohidroelektrana tijekom ljeta bit će povezana s distributerom energije.

beta

POZIVNICA

Savez Hrvata u Mađarskoj, Grad Baja i Hrvatska samouprava grada Baje srdačno Vas pozivaju na priredbu **KULTURA I GASTRONOMIJA HRVATA U MAĐARSKOJ** 11. svibnja 2013. godine na Petőfievu otoku u Baji, poslije godišnje skupštine Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Pokrovitelji priredbe:

Daria Krstičević, predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Zsuzsanna Répás, zamjenica državnog tajnika za nacionalnu politiku Ministarstva javne uprave i pravosuđa Mađarske supredsjednice Mješovitoga hrvatsko-mađarskog odbora.

Program:

14.00 Okupljanje sudionika

15.30 Svečano otvorenje i prigodni kulturni program KUD-ova Hrvata iz Mađarske. Uz Bačku, do sada su prijavljeni predstavnici Pešte, Baranje i Podravine, a očekuje se i skupina Hrvata iz Švicarske.

Prijave daljnjih sudionika za kulturni i gastronomski susret očekuju se najkasnije do 4. svibnja (Angela Šokac Marković 06-70/374-9270), radi osiguravanja mjesta (stolova, stolaca, drva za kuhanje)

19.30 Koncert Miroslava Škore.

*Organizatori srdačno pozivaju sve zainteresirane!
Priredbu podupiru TZ Zagreb i Grad Zagreb*

Zbogomdavanje Joški Kišiću

Celjanska hodočasna grupa ka se gane svako ljeto na spomenuto hodočasno mjesto iz Kisega, posebno je društvo. Morem to reći i zbog toga jer nje pripadnici nisu samo skupa pri veseli, rođendanski prilika, nego, nažalost, sve već i pri turobni događaji. Tako nas je ulovila prva strašna vist minule dane iz Hrvatskoga Židana. 20. aprila, u subotu, je

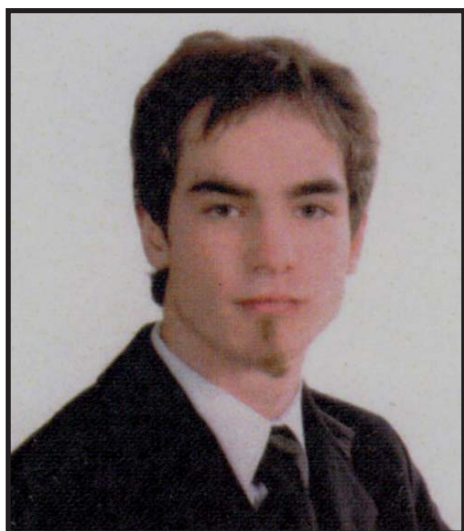
došlo do sprohoda Joške Kišića. Mladi Židanc nac je u djelatnoj nesrići preminuo. Joško, iz ugarskoga sela Zsire, ali undanskimi koreni je zašao u Hrvatski Židan. Sa svojom ženom Katikom na svakom celjanskom hodočašćenju oblikovali su jedan mali zaprti otočić. Tihi, skromni, priskočni, pokorni, diboko vjerni ljudi su bili svenek, i nekako nevidljivo su koracali, molili uz nas. Joško je brižno pazio na svoju hižnu družicu, čuvao je samo nje riči, i nam se je vik činilo da jedan prez drugoga ne bi znali niti zdihavati. Sudbina je drugačije odlučila. Joško naglo, neočekivano, u svojem 51. ljetu žitka se je odselio iz ovoga svita i ostavio za sobom prazninu, veliku tugu ter teške suze. Sad, kad smo ga izgubili med tragičnimi uvjeti, sad nam je nek jasno da ga gor nismo poznavali. Barem ne u toj mjeri, koliko bi to bili priželjkivali. Od pokojnoga su se oprostili tihom molitvom, na grob položenimi kiticami i mnogi celjanski hodočasniki, znajući da ovoletno veliko shodišće začeti ćemo u augustušu prez njega, ali toliko i s njim. U misli i molitva... Neka mu Bog podili vječni pokoj i mirnu sanju, a žalujućoj rodbini izražavamo našu iskrenu sućut!

In memoriam Marko Horvat

6. 12. 1989. – 19. 4. 2013.

„Ne kanimo žalovati da smo te zgubili, nego biti zahvalni da smo te imali i još uvijek imamo, jer ki u Gospodinu premine, ostane u zajedničtvu Božje obitelji.“

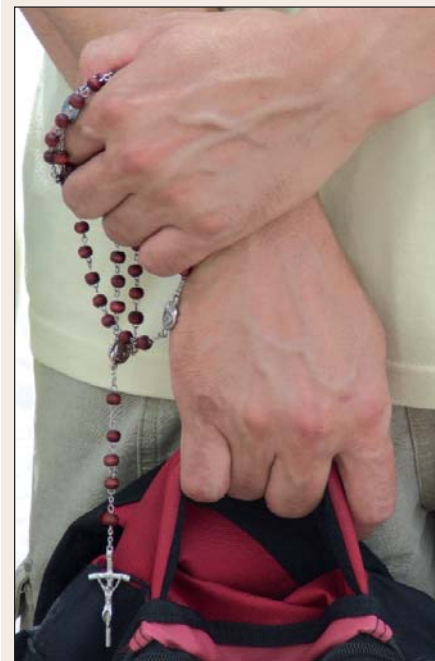
(Jeronim 347-420)

Stoju riči na spomen-kartici u pratnji slike Blažene Divice Marije s djetom Jezušom i zadnjega kipića našega Marka Horvata iz Hrvatskoga Židana. Stojimo uz lijes mladoga pokojnika, u društvu žalujuće matere Žužane i rodbine, zadahnjujući teški zrak nemoći pun dušecih kitic, u mrtvačnici. Umjesto buketov i vijencov u škatulju se stavljaju dari s kom će se podupirati sirotišće i dica prez roditeljev. Vjerojatno tu gestu bi odobravao i sam Marko, ki se je narodio u Budimpešti i u svo-

jem osmom masecu žitka je bio posvojen ter tako dospio u malo gradišćanskohrvatsko selo. U sričnom ditinstvu naučio je nimški, hrvatski i ugarski jezik, kako je rečeno prošle subote u židanskoj crikvi na njegovoj mašizadušnici, postao je pravi panonski mladić. Stalno smo ga vidili sa smihom na licu, pune ruke djela na židanskoj fari, crikvi, pri različiti crikveni prilika, u omladinskom taboru Peruška Marija, rado je pomagao komu je nek mogao i obožavao je mužiku. Mladoga Marka smo izgubili u prometnoj nesrići. Neizrecivo naglo, nepromenljivo nenadijano je stavljena točka na kraj mladoga žitka. Preminuo je u punoj snagi i ljubavi, a njegova neočekivana smrt i sprohod je pozvao brojne Gradišćance na rijetko vidjeno turobno, svehrvatsko okupljanje. Njegov odlazak je pokrenuo toliko ljubavi, medjusobno razumivanje i podrške sa svih stran u ovi teški trenutki žalosti. Marka su na zadnji počivak odsprohodi brojni farniki iz Austrije i Ugarske, tamburaški glasi, jačkarice zbora Peruška Marija, po uputstvu borištofskoga kantora Mirka Berlakovića ter nepregledna množina prijateljev, poznanikov i poštovateljev, iskazajući mu na ta način poslidnju čast i ljubav ku je i sam dilio za žitka oko sebe. Neka počiva u miru Božjem!

KOLJNOF – Gradišćanskohrvatsko shodišće će se održati 11. majuša, u subotu, početo od 18 uri u mjesnoj Hodočasnoj crikvi i pred kipom Putujuće Celjanske Madone. Vjerniki iz cijeloga Gradišća će dospiti u Koljnof ne samo s autobusi nego i s auti i piše. Od Petrovoga Sela i Narde, pod peljanjem Tamása Várhelyia, rano ujutro se ganu mašini s hodočasniki ki će u šesti od Kisega jur piše nastaviti put prema Koljnofu. Onde se spoju s grupom kiseških Hrvatov, a kasnije im se priključuju Židanci i Prisičani, pod peljanjem Štefana Dumovića, židanskoga dušobrižnika. U 18 uri oni celebriraju dvojezičnu svetu mašu, a glazbeni okvir će ponuditi petroviski jačkarni zbor Ljubičica u pratnji petroviskih tamburašev. Za mašom slijedi prosecija s kipom Blažene Divice Marije i agape po pozivu koljnofske fare. Za organizaciju shodišća unutar Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, zadužen je dr. Šandor Horvat iz Narde.

GORNJI ČETAR – Na takozvane Križne dane se pripravljaju Četarci 6. majuša, u pondiljak, kada u kapeli Gorice u devet uri će se služiti tradicionalna maša, u celebriranju Tamása Várhelyia, dušobrižnika sel u Pinčenoj dolini, ter Alajosa Szabóa, farnika u mirovini u Kerestešu. Za svetom mašom slijedi blagoslavljenje vinogradov i poljev.

ŠOPRON – U organizaciji gradske Hrvatske samouprave pod naslovom «Glagoljica – trajni pečat hrvatskoga identiteta i kulture» otvara se izložba i priredjuje mini konferencija 11. majuša, u subotu, u 16 uri na Trgu Orsolya 5, u zgradi Lábasház. Uz Hrvatsku samoupravu Šoprona, organizaciju potpisuju Muzej grada Šoprona, Čakavska katedra Šopron, Katedra čakavskog Sabora Mošćenička Draga, Turistička zajednica i Općina Mošćenička Draga.

Rozalija Molnar, teta Lola, proslavila 103. rođendan

Teta Lola s darovima
Zajednice hrvatskih
umirovljenika u Mađarskoj

Članovi Zajednice hrvatskih umirovljenika u Mađarskoj 16. travnja, u Croaticinim prostorijama čestitali su 103. rođendan članici, prijateljici Rozaliji Molnar. U ime Zajednice predsjednik Stipan Vujić uručio je teti Loli bombonijeru, s kitom cvijeća čestitali su Joso Kovačević i Stipan Merković, a margarete je predala Gizi Bukić. Teta Lola je rođena 15. travnja 1910. godine, ali je i danas aktivna članica hrvatske zajednice u Budimpešti. Slavljenici je 29. ožujka također čestitala Samouprava XV. okruga, a u ime Hrvatske samouprave narečenoga okruga njezin predsjednik Stipan Kuzma.

k. g.

Osamdeseti rođendan učitelja Jakova Dujmova

Prigodom 80. rođendana, 14. travnja 2013. garska Hrvatska samouprava organizirala je malo slavlje Jakovu Dujmovu, njezinu prvom predsjedniku između 1994. i 1998. Na iznenadnoj proslavi u bunjevačkoj klupskoj prostoriji okupilo se dvadesetak bivših učenika i nekadašnjih suorganizatora narodnosnoga kulturnog života. Ovaj neočekivani poklon duboko je dirnuo u srce našega učitelja koji je jedva nalazio riječi boreći se sa suzama.

Poslije početnih radnih godina u Čikeriji, učitelj Dujmov zaposlio se 1956. godine u garskoj bunjevačkoj školi gdje je radio do nestanka te ustanove, 1972. g. Nakon toga do umirovljenja predavao je matematiku i fiziku u seoskoj osnovnoj školi, te bio voditelj bunjevačkoga kulturnog života, redatelj kazališnih komada. Zbog zdravstvenih razloga 1998. godine preselio se u Baju, istodobno se povukao iz javnog života naše manjine, ali rado se vraća na naše priredbe. Živi sa suprugom Katicom blizu sina Novice i unuke Ljiljane. I ovaj put mu želimo dobro zdravlje!

MODAROŠ (Madaras) – U tome bačkom naselju 20. travnja održan je XVI. susret mladih prijatelja glazbe, koji se priređuje u suorganizaciji mjesne osnovne i umjetničke škole te roditeljske zajednice, a u spomen na učitelja glazbe Istvána Geigera i povodom obilježavanja dana umjetničkog poučavanja. Na susretu je sudjelovalo 250 učenika osnovnih umjetničkih škola iz okolnih naselja, među kojima su se predstavili solisti, komorni orkestri i orkestri. Najzastupljeniji bili su puhači, ali je nastupio i po jedan harmonikaški i tamburaški orkestar. Između ostalog na Susretu je nastupio i santovački Tamburaški orkestar «Danubia», sastavljen od učenika Hrvatske osnovne škole, pod vodstvom učitelja tambure Attila Csuraia. Kako saznajemo, prema vrednovanju tročlanoga stručnog ocjenjivačkog suda, santovačkim je tamburašima dodijeljena istaknuta zlatna kvalifikacija.

BUDIMPEŠTA – BUDIMPEŠTANSKA HRVATSKA SAMOUPRAVA, UDRUGA HRVATA GRADA BUDIMPEŠTE I NJEZINE OKOLICE, TE HRVATSKI VRTIĆ, OSNOVNA ŠKOLA, GIMNAZIJA I ĐAČKI DOM
srdačno Vas pozivaju na

KULTURNI PROGRAM

KUD-a «Silvije Strahimir Kranjčević»
iz Zürich 9. svibnja 2013. godine, s početkom u 18 sati.
Mjesto: predvorje Hrvatskog vrtića, osnovne škole,
gimnazije i đачkog doma
Budimpešta, XIV. okrug, Kántorné sétány 1–3.

Ulaz je besplatan!

ZAHVALA

Navršava se godinu dana otkada je (12. svibnja 2012) preminuo Joka Bunjevac, moj suprug. Ovim putem želim još jednom izraziti zahvalnost svima onima koji su me u protekloj godini hrabрили u mojoj samoći. Koji su stajali uz mene u teškim trenucima, sjećajući se zajedno sa mnom moga neprežaljennog supruga. Mnogi su mi pomogli stiskom ruke, toplom riječju, osmijehom.

Zajednica podravskih Hrvata, kao i hrvatska zajednica u Mađarskoj, nije zaboravila Joku Bunjevca i njegov samopožrtvovni rad za očuvanje i hrvatske tradicionalne kulture, jačanje hrvatskoga školstva i političke aktivnosti poslije demokratskih promjena u zemlji. Stoga se još jednom zahvaljujem svima koji čuvaju uspomenu na njega.

Ruža Bunjevac
udovica Joke Bunjevca

Skupština Saveza Hrvata u Mađarskoj, 11. svibnja u Baji

Savez Hrvata u Mađarskoj poziva članstvo na skupštinu

Vrijeme: 11. svibnja 2013. godine u 10 sati
Mjesto: Baja, Omladinski tabor na Petőfiu otoku

Dnevni red:

1. Izvješće o radu u 2012. godini
2. Financijsko izvješće za 2012. godinu
3. Izvješće Nadzornog odbora
4. Financijski plan za 2013. godinu

Ako skupština ne bude imala kvorum, ona se s istim dnevnim redom, na istome mjestu za 10.30 sati ponovno saziva.

Izvješće o radu Saveza Hrvata Mađarskoj za 2012. godinu

Savez Hrvata u Mađarskoj (u daljnjem tekstu Savez) godišnji je rad obavljao prema sastavljenom i prihvaćenom planu rada državnoga predsjedništva te pod nadzorom Odbora za financije i nadzor. Djelovao je u šest ravnopravnih regija: Baranja, Bačka, Podravina, Gradišće, Budimpešta i Peštanska županija te Zalska županija, sukladno odrednicama prihvaćenog Statuta.

Najvažnija događanja 2012. godine

Važan događaj lanjske godine bio je **redoviti Kongres**, održan 19. svibnja, u Budimpešti. On je sazvan nakon dugotrajnih pripremnih radova predsjedništva jer zbog pojedinih anomalija Statuta došlo je do rasprave oko izbora delegata Kongresa.

Na koncu većina članova predsjedništva prihvatila je da delegat Kongresa može biti samo ona osoba ili predstavnik one udruge koji su posljednjih godina uplatili članarinu. Narečenom odlukom nisu bili suglasni voditelji Udruge Horvata kre Mure, i budući da u razdoblju od izvanrednog Kongresa članarinu su uplatile jedna ili dvije osobe, gubili su pravo delegiranja na Kongres.

Unatoč tomu, predsjedniku je Udruge dostavljen poziv, ali na sjednici Kongresa nije bio.

Iznenadilo je članove predsjedništva da birani gradišćanski izaslanici, izuzev jedne osobe, nisu se odazvali pozivu predsjedništva, te nisu sudjelovali na Kongresu. Za pravi razlog se doznalo poslije.

Unatoč tomu, Kongres je imao kvorum i obavio svoju zadaću.

Sukladno propisima staroga Statuta, na Kongresu iz Bačke, Baranje, Budimpešte i Peštanske županije odnosno Podravine nazočilo je 44 birana delegata.

Nazočne je pozdravio veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Ivan Bandić, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov i predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp.

Kongres, sukladno prihvaćenomu dnevnom redu, raspravljao je i prihvatio financijsko izvješće prošloga ciklusa, izvješće o radu, proračun za 2012. godinu i financijsko izvješće sukladno propisima neprofitnosti. Posebno se raspravljalo o nacrtu Statuta, te nakon izmjena i dopuna dokument se također prihvatio.

Donesene su odluke u vezi s personalnim pitanjima, članovima državnog predsjedništva, Odbora za financije i nadzor, državnoga predsjednika i potpredsjednika.

O Kongresu je sačinjen zapisnik i imenik nazočnih.

Prihvaćeni službeni dokumenti dostavljeni su nadležnim tijelima.

Mjesto i nesmetani rad Kongresa osiguralo je vodstvo budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkoga doma.

Administrativne su poslove (tiskanje kongresnog materijala i poziva, poštanski poslovi) obavili djelatnici Croatica Kft.-a.

Savez je zajednički s Hrvatskom državnom samoupravom 24. studenoga 2012. godine u Pečuhu priredio državni **Dan Hrvata**.

Priredba je započela misom na hrvatskom jeziku u pečuškoj katedrali koju je celebrirao dr. Marin Srakić, osječko-đakovački nadbiskup, potom u velebnome zdanju Kulturnog centra „Kodály” priređen je kulturno-folklorni program, na kojem je pribivalo gotovo tisuću posjetitelja. U predvorju ustanove tom je prigodom otvorena izložba naslova „Tisućustogodišnje hrvatsko-mađarske veze”.

Na svečanom su programu prisustvovali i nazočne pozdravili predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović, predsjednik Mađarske János Áder i pečuški gradonačelnik Zsolt Páva.

Predsjednici država u prigodnom su govoru naglasili kako je hrvatska zajednica u Mađarskoj najorganiziranija.

Po običaju, predsjednik Saveza u okvirima svečanosti Dana Hrvata uručio je priznanja istaknutim hrvatskim osobama i udrugama.

Za istaknutu djelatnost i požrtvovani rad odličje je dodijeljeno sljedećima:

Mišo Balaž, umirovljeni glavni urednik „Hrvatske kronike”,
Ladislav Borošđevi, martinački dušobrižnik,
Sastav „Sumartonski lepi dečki” iz Sumartona.

U okvirima kulturnog programa nastupile su skupine, izvođači ustanova Baranjske županije, koji su slavili okrugle obljetnice: pečuško Hrvatsko kazalište, Ženski pjevački zbor „August Šenoa”, Kulturno-umjetničko društvo Baranja, Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krležu.

Tijekom 2012. godine Mađarsku su posjetili **visoki dužnosnici hrvatske vlade i predsjednik Hrvatskoga sabora**. U sklopu posjeta susreli su se s predstavnicima hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Sastanci su ujedno bili i dobra prigoda da se visoki hrvatski dužnosnici upoznaju sa životom, ciljevima, zadaćama, očekivanjima i problemima naše hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Važniji susreti:

Vesna Pusić, ministrica vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, 24. veljače 2012, Budimpešta;

Zoran Milanović, premijer Republike Hrvatske i izaslanstvo Republike Hrvatske, 7. svibnja 2012, Budimpešta;

Susret Borisa Šprema, predsjednika Hrvatskoga sabora, s predsjednikom Narodne skupštine Mađarske Lászlóom Kövérom u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti, 18. lipnja 2012;

Daria Krstičević, predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, ured Hrvatske državne samouprave, 11. rujna 2012, Budimpešta; Susret Ive Josipovića, predsjednika Republike

Hrvatske, s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj, 24. studenoga 2012, Pečuh.

Mađarski prosvjetni zavod i Lektorat primijenjenih umjetnosti 18. prosinca 2012. u Budimpešti priredili su tradicionalnu **Narodnosnu galu**. Glavni pokrovitelj priredbe bio je Zoltán Balog, ministar ljudskih resursa. Prije kulturnog programa na visokoj razini, uručena su priznanja. Na Savezov prijedlog odličje „Pro Cultura Minoritatum Hungariae” uručeno je uredništvu hrvatskih emisija Mađarskoga radija i Mađarske televizije.

Dana 28. studenoga 2012. u Budimpešti je zasjedao **Hrvatsko-mađarski mješoviti odbor za zaštitu narodnosti**.

Savez Slovaka u Mađarskoj 30. studenoga 2012. u Pilisszentkeresztu organizirao je **narodnosnu konferenciju**. Na njoj je bio i izlaganje održao i predsjednik Saveza.

Ministarstvo javne uprave i pravosuđa Mađarske 28. rujna 2012. godine raspisalo je javni natječaj za sudjelovanje pri radu **Okrugloga stola ljudskih prava**. Od gotovo dvjesto pristiglih natječaja Radna skupina za ljudska prava prihvatila je četrdeset civilnih udruga, među njima i Savez Hrvata u Mađarskoj.

Osniivačka sjednica Okrugloga stola bila je 13. prosinca 2012. godine u Budimpešti. Savez će u daljnjem djelovati u Radnoj skupini za narodnosna pitanja.

Po tradiciji, Savezove su **regionalne udruge** tijekom godine na teret skromnih financijskih izvora priredile programe za očuvanje hrvatskih običaja. Skromni novčani izvor stekle su putem natječaja, odnosno zajedničkim organiziranjem priredaba s mjesnom hrvatskom ili županijskom hrvatskom samoupravom.

Organizirane priredbe jesu (redosljed nije po važnosti programa):

Priredivanje pokladnih hrvatskih balova i prela
Regionalni i mjesni hrvatski dani, dani sela
Priredbe vjerskoga sadržaja, hodočašća, mise na hrvatskom jeziku
Programi prigodom okruglih obljetnica društava, klubova, plesnih skupina, književnika
Božićni koncerti
Priredbe za očuvanje mjesnih običaja
Programi za djecu, natjecanja iz hrvatskoga jezika i književnosti, natjecanja u kazivanju stihova i proze na hrvatskome jeziku
Folklorne večeri, tamburaški susreti
Malonogometni turniri, natjecanje ribiča
Izložbe
Njegovanje odnosa s matičnom domovinom.

Savezovi kadrovski uvjeti

Sukladno propisima na Kongresu prihvaćenom Statutu, operativne poslove planiranja, organiziranja i provedbe Savezovih poslova obavlja sedmočlano **predsjedništvo**. Zastupništvo Zalske županije u tijelu nije dopunjeno.

Saziv novoga predsjedništva je sljedeći:

Joso Ostrogonac	predsjednik
Arnold Barić	potpredsjednik
Ivan Gugan	regionalni predsjednik Baranjske županije
Angela Šokac Marković	regionalna predsjednica Bačko-kiškun-ske županije
Jozo Solga	regionalni predsjednik Podravine
Edita Horvat-Pauković	predstavica Gradišća
Eva Išpanović	regionalna predsjednica Budimpešte i Peštanske županije
Nedopunjeno	predsjedničko mjesto Zalske županije.

Prije Kongresa stari saziv predsjedništva zasjedao je četiri puta:

20. siječnja 2012. u Budimpešti, prihvaća Savezova izvješća, odnosno radne planove, raspravlja o zadaćama u vezi s natječajima.

10. veljače 2012. u Baji, raspravlja o načinu sazivanja Kongresa i o izmjenama i dopunama predloženoga Statuta.

4. travnja 2012. u Pečuhu, raspravlja o uvjetima izbora delegata Kongresa te o izmjenama i dopunama predloženoga Statuta.

20. travnja u Pečuhu, prihvaća scenarij sastanka Kongresa.

Poslije Kongresa predsjedništvo novog saziva zasjedalo je tri puta: 12. lipnja 2012. u Pečuhu, ocjena stanja nakon Kongresa i dogovor o nadolazećim poslovima.

19. kolovoza 2012. u Petrovome Selu, pregovori s predstavnicima Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, sudjelovalo na svečanom programu Društva.

26. listopada 2012. u Sambotelu se susrelo sa članovima predsjedništva Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, pregovori o uvjetima daljnje suradnje.

Predsjedništvo je među ostalom redovito poticalo Savezovo kadrovsko pitanje, uplatu članarine i Savezov financijski položaj. Narečeno je tijelo ocijenilo ostvarene programe i priredbe te konkretiziralo daljnje zadaće.

Donosio odluke u vezi s dodjelama odličja, odnosno u Nadzorni odbor Croatica Kft.-a delegirao je Ivana Gugana. U Stručni savjet pri hrvatskoj vladi delegirao je Josu Ostrogonca.

Na sjednicama predsjedništva redovito je nazočio, s pravom rasprave, predsjednik Odbora za financije i nadzor, odnosno novinari hrvatskih medija, te po potrebi poziv je uručen i pravniku dr. Attili Buzálu.

O svakoj sjednici sastavljen je zapisnik i potpisan i imenik nazočnih.

Savezov predsjednik, potpredsjednik i predsjednici regionalnih udruga redovito sudjeluju na priredbama po cijeloj državi i programima u matičnoj nam domovini.

Tragičan je događaj u Savezovu životu što nas je u svibnju napustio Joka Bunjevac, bivši predsjednik Podravine, umirovljeni ravnatelj lukoviške škole. Sprovod je bio u martinačkom groblju 16. svibnja 2012. na kojem je među inima oproštajni govor održao i Savezov predsjednik.

Odbor za financije i nadzor lani je zasjedao dva puta:

16. travnja 2012. u Baji pregledao je Savezovo gospodarenje, financijsko stanje prije sjednice Kongresa, sastavio financijsko izvješće prošloga ciklusa. Dobio uvid u dokumentaciju Kongresa.

29. listopada 2012. u Baji se sastao novi saziv Odbora. Na sastanku je Savezov predsjednik izvijestio nazočne o stanju nakon Kongresa, pregledao knjigovodstvo i račune.

Novi saziv Odbora:

Mijo Štandovar	predsjednik
Martin Kubatov	član
Robert Ronta	član

Savezovi financijski i gospodarstveni uvjeti

Savez se na vrijeme obračunao putem natječaja dobivenim financijskim potporama 2012. godine. Time je stekao natjecateljsko pravo na sudjelovanje natječaju 2013. godine za financijsku potporu djelovanja i ostvarenje programa rada.

Prihodi proračuna jesu iznosi uspješnog natječaja Temelnoga koordinacijskog fonda pri Ministarstvu javne uprave i pravosuđa, Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj i od uplata članarina. Savezovo knjigovodstvo obavljao je BT-KONTO Könyvelőiroda iz Baje. O Savezovu gospodarenju 2012. godine sastavljeno je posebno financijsko izvješće.

Savezov partnerski sustav

Savez najvažnijim partnerom smatra Hrvatsku državnu samoupravu. Dobrim odnosima između dvaju tijela pridonose neprekidne konzultacije, pregovori, usklađivanje programa.

Regionalne udruge također njeguju dobre odnose s mjesnim i

županijskim hrvatskim samoupravama. O tome svjedoči bezbroj zajedničkih tradicionalnih programa za očuvanje hrvatskih običaja, kulturnih vrednota i hrvatskoga jezika. Savezov predsjednik, odnosno regionalni predsjednici redovito izvješćuju hrvatske medije u Mađarskoj o nadolazećim programima, aktualnim zadaćama. Novinari Hrvatskoga glasnika, Radija Croatice i hrvatskoga uredništva MTVA redovito su nazočni na Savezovim regionalnim priredbama i programima.

Savez njeguje dobre odnose sa Mađarskim prosvjetnim zavodom i Lektoratom primijenjenih umjetnosti, u sklopu kojih djeluje Narodnosni stručni savjet. U radu narečenoga Savjeta zastupljeno je svih trinaest narodnosti. To uveliko pridonosi međusobnom kontaktu narodnosnih zajednica i upoznavanju njihova rada.

Savez svoje veze s matičnom domovinom njeguje putem diplomatskih misija Republike Hrvatske u Mađarskoj ili samostalno.

Radne zadaće Saveza Hrvata u Mađarskoj za 2013. godinu

Opis stanja:

Savez Hrvata u Mađarskoj radne zadaće za 2013. godinu sastavio je na osnovi sjednice Kongresa 19. svibnja 2012, u skladu s temeljnim načelima modificiranog Statuta, odnosno na osnovi dobivenih financijskih sredstava natječaja za 2013. godinu, te uplate članarine i sponzorskih iznosa.

Svoju djelatnost za očuvanje hrvatskih običaja, kulturnih vrednota i hrvatskoga jezika obavlja u šest ravnopravnih regija, u kojima obitava hrvatska zajednica.

Najvažnijom zadaćom smatra normaliziranje odnosa s udrugom u Gradišću i Zalskoj županiji.

Radne zadaće operativno koordinira i obavlja državno predsjedništvo.

Nadzorna je djelatnost nadalje zadaća Odbora za financije i nadzor.

Kadrovski uvjeti:

Savez najvažnijom ovogodišnjom zadaćom smatra povećanje broja članova organizacije, sukladno načelima Statuta. Prvenstveni je cilj da se u što većem broju učlane u Savez hrvatske udruge, kulturno-umjetnička društva, civilne organizacije.

Daljnja je zadaća popuna člana državnog predsjedništva iz Zalske županije.

Financijski uvjeti:

Savez 2013. godine gospodarske poslove obavlja sukladno od predsjedništva prihvaćenom Planu proračuna.

Poradi osiguranja financijske osnove Savez, sukladno propisima, sudjeluje na držanim, mjesnim natječajima i natječajima matične domovine.

Točan obračun dobivenih sredstava smatra se prvenstvenom Savezovom zadaćom.

Stručno gospodarenje, poslove knjigovodstva i nadalje obavlja BT-KONTO Könyvelői Iroda iz Baje.

Sjednice, sastanci biranih tijela:

Državno predsjedništvo tijekom 2013. godine zasjeda najmanje tri puta.

Zadaće prvoga tromjesečja:

Poslovi natječaja, obračuni

Izvješća za 2012. godinu

Plan rada i plan proračuna

Programi, priredbe za zimsko razdoblje

Dogovor sa čelnicima Društva Hrvata kre Mure

Zadaće drugoga tromjesečja:

Sjednica državne skupštine

Organiziranje državnih i regionalnih priredaba

Stanje članstva, novi članovi

Proljetni programi

Zadaće trećega tromjesečja:

Priprema i ostvarenje ljetnih programa

Pripreme na narodnosne izbore 2014. godine, sastavljanje strateškoga plana

Zadaće četvrtoga tromjesečja:

Pripreme i ostvarenje državnoga Dana Hrvata

Prijedlozi za odličje

Božićne priredbe

Izvješće Croatica Kft.-a

Uplata članarina, računi

Predsjedništvo po potrebi i nadalje traži stručne pravne savjete od Buzálné Ügyvédi Iroda.

Na sjednice predsjedništva redovito se pozivaju i hrvatski mediji u Mađarskoj.

Odbor za financije i nadzor:

Odbor za financije i nadzor zasjeda sukladno prihvaćenome radnom planu. Neprekidno obavlja nadzorne i savjetodavne zadaće.

Predsjednik Odbora za financije i nadzor redovito dobiva pozive na sastanke predsjedništva i Savezove priredbe.

Istaknuti programi:

Državni kulturni i gastronomski susret u Baji

Organiziranje državnoga Dana Hrvata u Baji zajedno s Hrvatskom državnom samoupravom

Županijske i državne priredbe regionalnih udruga

Markovo na Fancagi

Božićni koncert u Pečuhu

Bošnjačko sijelo u Kukinju

Pranje rublja na Dunavu u Mohaču

Regionalni Hrvatski dani, Dani sela po Podravini

Regionalno natjecanje iz hrvatskoga jezika u Petrovome Selu

Natjecanje Mihovila Nakovića u Koljnofu

Predstavljanja knjiga

Savezov partnerski sustav

Savezov najvažniji strateški partner jest **Hrvatska državna samouprava**.

Plan partnerske suradnje:

Državni ciljevi, zadaće, usklađivanje programa

Sudjelovanje na sjednicama dvaju tijela

Zajedničko sudjelovanje pri izgradnji hrvatsko-mađarskih državnih odnosa

Provedba zajedničkih programa

Najvažniji strateški partneri regionalnih udruga jesu **mjesne i županijske hrvatske samouprave**.

Zadaća:

Regionalne udruge zajedno s mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama izrađuju najvažnije godišnje zadaće, usklađuju mjesne i županijske programe.

Savez putem diplomatskih predstavništava Republike Hrvatske i samostalno njeguje korektne poslovne veze s **matičnom domovinom**.

Zadaće:

Sudjelovanje na hrvatskim konferencijama matične domovine

Sudjelovanje u radu savjetodavnog tijela pri hrvatskoj vladi

Sudjelovanje na natječajima matične domovine

Savez njeguje i traži stručne odnose s takvim **zakladama, organizacijama, ministarstvima, fondovima** koji mogu osigurati njegovo djelovanje.

Zadaća:

Sastavljanje natječaja, financijskih obračuna

Savez i nadalje aktivno sudjeluje pri radu Narodnosnoga stručnog savjeta Mađarskoga prosvjetnog zavoda i Lektorata primijenjenih umjetnosti.

Zadaća:

Organiziranje zajedničkih znanstvenih konferencija, izložaba, priredaba, objelodanjivanje izdanja

Organiziranje Narodnosnoga gala programa, dodjela odličja
Sudjelovanje pri radu **Savjetodavnog tijela okrugloga stola za ljudska prava.**

Zadaća:

Rad unutar Narodnosne skupine.

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE SAVEZA HRVATA U MAĐARSKOJ 2012. GODINA

Ostatak iz 2011. godine:	3.473.541 Ft
Prihodi:	
Financijska potpora za djelovanje: /natječaj/	4.093.500 Ft
Uplate članarina:	515.100 Ft
Ukupno:	8.082.141 Ft
Izdaci:	
Izdaci na djelovanje: (telefonski, poštanski, bankovni, kancelarijski troškovi)	581.199 Ft
Osiguranje:	273.039 Ft
Putni troškovi:	2.586.052 Ft
Priredbe: (Dan Hrvata, kongres, regionalni programi, sjednice)	1.272.835 Ft
Honorari: (administracija, pisanje natječaja, kancelarijski poslovi)	243.077 Ft
Knjiženje:	180.000 Ft
Pravnik:	200.000 Ft
Kupnja računala, printera:	222.050 Ft
Vraćeno:	497.292 Ft
Ukupno:	6.056.344 Ft

SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ PLAN PRORAČUNA ZA 2013. GODINU

Prihodi:	
Natječaj:	3.200.000 Ft
Članarina:	1.000.000 Ft
Potpora:	600.000 Ft
Ukupno:	4.600.000 Ft
Izdaci:	
Poslovanje:	720.000 Ft
Osiguranje:	300.000 Ft
Putni troškovi:	1.500.000 Ft
Priredbe, regije:	1.500.000 Ft
Knjiženje:	180.000 Ft
Pravnik:	150.000 Ft
Honorari:	250.000 Ft
Ukupno:	4.600.000 Ft

Magyarországi Horvátok Szövetsége Pénzügyi beszámoló 2012. 01. 01. – 2012. 12. 31.

Nyitó állomány 2012. 01. 1-jén: (2011. évi maradvány)	3.473,541 Ft
Bevétel:	
Költségvetési támogatás: (Pályázatok)	4.093,500 Ft
Tagdíjbefizetések:	515,100 Ft
Felhasználható összeg összesen:	8.082,141 Ft
Kiadás:	
Működési költségek: (telefon, irodaszer, posta, bank)	581.199 Ft
Biztosítás:	273.039 Ft
Útiköltségek: (üzemanyag, úti átalányok, fuvar)	2.586,052 Ft
Rendezvények, régiók támogatása: (Országos Horvát Nap, kongresszus, regionális programok, reprezentáció)	1.272,835 Ft
Tiszteletdíj: (adminisztráció, pályázatírás, irodai feladatok)	243,077 Ft
Könyvelési díj:	180,000 Ft
Ügyvédi díj:	200,000 Ft
Tárgyi eszközök vásárlása: (laptop, nyomtató)	222,050 Ft
Visszautalás:	497,292 Ft
Összes kiadás:	6.056,344 Ft
2012. 12. 31.-i záró állomány:	2.025,797 Ft

Magyarországi Horvátok Szövetsége Költségvetési terv – 2013. év

Bevételek:	
Pályázatok:	3.200,000 Ft
Tagdíjak:	1.000,000 Ft
Egyéb támogatások:	600,000 Ft
Összesen:	4.6000,000 Ft
Kiadások:	
Működési költségek:	720.000 Ft
Biztosítás:	300.000 Ft
Útiköltségek:	1.500,000 Ft
Rendezvények, régiók:	1.500,000 Ft
Könyvelés:	180.000 Ft
Ügyvédi díj:	150,000 Ft
Honorárium:	250,000 Ft
Összesen:	4.600,000 Ft